

Araştırma Makalesi/ Research Article

Geliş Tarihi / Received: 11.10.2018 • Kabul Tarihi / Accepted: 27.11.2018

Göç ve Suç Arasında Bir İlişki Var Mı?: Bütüncül Bir Bakış

Zahir KIZMAZ

Prof. Dr.

Fırat Üniversitesi-Sosyoloji Bölümü-Elazığ-Türkiye

ORCID: 0000-0001-7686-4751

zahirbizmaz@gmail.com

Öz

Bu çalışma, göç ve suç ilişkisini kuramsal açıdan irdelemeyi amaçlamaktadır. Göç ve suç ilişkisi, özellikle gelişmiş batı ülkelerinde akademik alanda uzun bir zamandan beri tartışılmaktadır. Ülkemizde genel olarak suç alanındaki araştırmalar son derece yetersizdir. Bu yetersizlik aynı şekilde, göç ve suç ilişkisinin araştırılmasında da söz konusudur. Bu çalışmada ilgili alanda yapılmış araştırma literatürü gözden geçirilecek, göç ve suç arasındaki ilişki ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu kapsamda, makalede göç ve suç ilişkisini irdeleyen kuramsal yaklaşımlar, göç - suç ilişkisinin belirlenmesinde öne çıkan değişkenler ve göç-suç ilişkisine odaklanan farklı araştırma sonuçlarının nasıl yorumlanabileceği konuları ele alınıp genel bir çıkarsamada bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Suç, Göçmen.

Is There A Relationship Between Migration And Crime? A Holistic View

Abstract

This study aims to examine the relationship between migration and crime theoretically. The immigration and crime relationship, especially in the developed western countries, has been discussed for a long time in the academic field. Investigations in the field of crime in our country is extremely inadequate. This inability is also valid for the relationship immigration and criminality. In this study, the research literature on the relevant area will be examined and the relationship between migration and crime and the nature of the relationship will be tried to be revealed. In this context, a general conclusion will be drawn by considering the theoretical approaches to migration and crime relations, the variables influencing immigration-crime relations, and the results of some studies focusing on immigration-crime relations.

Keywords: Immigration, Crime, Immigrants.

GİRİŞ

Kriminolojide tartışılan önemli konulardan biri göç ve suç arasındaki ilişkidir. Çoğu ülkede göçmenlerin kriminal davranış yönelimli oldukları, göçmenlerin yerli doğumlu olanlardan daha fazla suç işledikleri veya işlenen suçların önemli bir oranının göçmenler tarafından işlendiğine dair yaygın bir algının/kanaatin egemen olduğu dikkat çekmektedir. Bu nedenle, göçmenler tarafından işlenen suç olayları bazı toplumlarda bazen ciddi gerginliklerin yaşanmasına da yol açabilmektedir. Bu durum da, göçmenler tarafından işlenen suç olaylarının toplumlarda büyük bir endişe kaynağını teşkil ettiğini göstermektedir.

Başka ülkeye olan göçlerin, suç ve şiddet üzerinde etkili olduğunu veya göçmenlerin, göç ettikleri ülkelerde doğup büyüyen yerli insanlara kıyasla daha çok suç işleme oranına sahip oldukları yönündeki araştırma bulguları, söz konusu ülkelere yerleşmiş olan yabancılara/göçmenlere karşı ciddi bir tepkinin ve öfkenin de ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Aynı şekilde bu yöndeki bulgular, göçmenlere karşı bir nefret ve ötekileştirme söyleminin de gerekçeleri olarak kullanılmaktadır. Diğer bir ifade ile göçmen topluluklarını suç ile ilişkilendiren araştırmaların varlığı, göçmen karşıtı politikaların oluşturulmasının argümanları olarak da kullanılmaktadır (Stowell & Martinez, 2007: 565).

Gerek göç-suç ilişkisine odaklanan bazı araştırmaların saptadığı yüksek orandaki göçmen suçluluğu gerekse de toplumdaki göçmenlerin suçluluk düzeylerine ilişkin toplumsal algı ve bu algının yarattığı sonuçlar, göçmen karşıtlığını esas alan göç politikalarının oluşumunda etkili olduğu bir gerçektir. Bu nedenle Piopiunik ve Ruhose (2017: 258), göçmenlerin suçluluk durumlarına ilişkin duyulan yaygın endişenin, göç politikalarının oluşturulmasında işgücü piyasasındaki endişelerden daha önemli bir rol oynadığını ileri sürmektedirler. Ancak, göçün suç üzerindeki etkilerine odaklanan araştırmalara kıyasla işgücü piyasasındaki etkilerine yoğunlaşan çalışmalar daha fazladır (Piopiunik & Ruhose, 2017: 258). Bu durum, göçün önemli bir nedeninin ekonomik kaynaklı olması ve göç edilen yeni yerleşim bölgelerinde/ülkelerinde göçmenlerin karşılaştıkları sorunların başında istihdama ilişkin sorunların geldiğini göstermektedir. Bu nedenle göçmenlerin istihdam ve piyasa girişlerine ilişkin yaşayacakları sorunlar ve misafir ülkelerin göç politikalarının oluşturulmasında bu tür araştırmaların ortaya koyabileceği sonuçlar son derece önem arz etmektedir.

Suç ve göç konusuna odaklanan literatür gözden geçirildiğinde, araştırma bulgularının farklı sonuçlar ortaya koyduğu gözlemlenmektedir. Bazı araştırmalar, göç ve suç arasında pozitif bir ilişkiyi doğrulayan sonuçlar saptarken kimi araştırmalar da bu tür bir ilişkinin aksine sonuçlar ortaya koyduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmanın amacını göç ve suç arasındaki ilişkinin kuramsal açıdan ortaya konulması oluşturmaktadır. Bu alanda yapılmış araştırma literatürü gözden

geçirilerek, göç ve suç arasındaki ilişki ve bu ilişkinin niteliği, boyutu ve sonuçları kapsamlı bir şekilde açıklanmaya ve tartışılmaya çalışılacaktır.

KURAMSAL YAKLAŞIMLAR

Göç ve suç arasındaki ilişkiye odaklanan veya bu ilişkisinin açıklanmasında kayda değer varsayımlar içeren bazı yaklaşımlar bulunmaktadır. Suç ve göç arasındaki ilişki kurma çabasında olan bu kuramlar; bu çalışmada sosyo-kriminolojik ve entegrasyon kuramları şeklinde iki genel başlık altında ele alınmıştır.

SOSYO-KRİMİNOLOJİK KURAMLAR

Sosyal Örgütsüzlük (Düzensizlik) Kuramı

Suç teorileri içerisinde göç ve suç ilişkisine ilk odaklanan kuramların başında, sosyal örgütsüzlük veya düzensizlik kuramı gelmektedir. Aynı şekilde bu kuram, kriminologların suç ve göç arasındaki ilişkiyi açıklamak için sıklıkla başvurdukları kuramlar içerisinde yer almaktadır. Bu teori suçun kaynaklarını, bireysel faktörlerden çok yerleşim yerinin sosyal yapısının özelliklerinde aramaktadır (Stowell & Martinez, 2007:565).

Sosyal örgütsüzlük kuramı; artan göç, kentleşme, sosyal hareketlilik ve bu yerleşimsel hareketliliğin yarattığı sorunlar, kentte oluşan sosyal örgütsüzlük ve çöküntü alanları ile birlikte artan fuhuş, uyuşturucu, alkol bağımlılığı gibi suç ve sapma eylemlerinin yoğun olarak gözlemlendiği Chicago kent araştırmaları ile ortaya çıkmıştır. Sonraki dönemlerde göç ve kentleşme dinamiklerinin değişmesi ile birlikte kuram revize edilmiştir (Thomas, 2011: 385).

Shaw ve McKay, 20. yüzyılın başlarında Chicago kent alanlarında suçluluk konusunda yaptıkları ünlü çalışmalarında, göçmenlerin yoğunlukta olduğu bölgelerde yüksek tutuklanma oranının olduğu yönünde bulgular saptamışlardır. Bu göçmen gruplarının yoksul bölgelerden suç oranlarının daha düşük olduğu yerlere göç ettiklerinde/taşındıklarında bu grubun tutuklanma oranlarının da düştüğü gözlemlenmiştir. Konuya ilişkin son araştırmalar, Kaliforniya'nın büyük şehirlerinde Latinler arasındaki şiddet suçları oranının yüksek seviyede seyretmesinin, yerel alkol satış yerlerinin varlığı ve diğer ahlak bozukluğu kapsamında görülen aktiviteler ile ilişkili olduğunu göstermektedir (Bui, 2009: 177). Bu yönde elde edilen sonuçlar, sosyo-kültürel ve fiziksel çevre ile göçmenlerin suçluluk düzeyleri arasında bir ilişkinin varlığını göstermektedir.

Sosyal organizasyonsuzluk veya düzensizlik kuramının öncülerinden Shaw ve McKay'a göre; yoksulluk, kültürel heterojenlik ve fiziksel hareketlilik faktörleri kentlerde sosyal çözülmeye yol açarak, bireylerin toplumsal değerlere olan bağlılıklarını zayıflatmakta ve bu durum da bireylerin suçluluk süreçlerinde etkili olmaktadır. Sosyal örgütsüzlük kuramına göre şehirde işlenen suç oranları, şehrin farklı bölgelerine göre değişkenlik arz etmektedir. Onlara göre özellikle toplumsal birlikteliği sağlayan tutarlı bir değerler sisteminin veya inanç, kültür birliğinin sağlanmadığı yerleşim bölgelerinde suç oranları yüksek olarak

gerçekleşmektedir. Farklı bölgelerden göç etmiş toplulukların aynı mekânda tutarlı, güçlü ve yüksek oranda bir değerler sistemi yaratamamaları ve bununla ilintili olarak ortaya çıkan toplumsal denetim zayıflığının, suç oranlarının belirli bölgelerde yüksek düzeyde gerçekleşmesinin önemli nedenleri olarak belirtilmiştir (Shaw & McKay, 1942).

Sosyal örgütsüzlük teorisinin günümüzdeki yorumlayıcıları göç ile suç arasında pozitif bir ilişkinin varlığını öngörmektedirler. Diğer bir ifadeyle göç süreci ile birlikte artan nüfus hareketliliğinin ve heterojenliğinin çok sayıda yeni göçmenlerin suça yönelmelerinde etkili olduğu varsayılmaktadır. Teorinin yeniden gözden geçirilmiş versiyonunda, göç ile birlikte artan heterojenlik ve zayıflayan toplumsal denetimin neden olduğu "düşük kolektif etkinlik" duygusu ile suç oranları arasında bir ilişki öngörülmektedir. Ayrıca göçmenlerin geldikleri veya yerleştikleri toplumda, yerleşik topluluklarla entegrasyonlarının sağlanamaması, homojen ve kapalı göçmen toplulukların var olan suç ağlarında yüksek düzeyde güven ve koordinasyonun sağladığı başarı, organize suç örgütleri için cazip bir durum oluşturduğu belirtilmektedir. Bu açıklamalar göçmen topluluğunun örgütlülük durumunun, göç-suç ilişkisi için önem arz ettiğini göstermektedir (Stansfield, 2016: 1430). Misafir toplum veya ülke açısından göçmenlerin sosyal entegrasyonun sağlanması suça yönelme eğilimini azaltırken, suç işleme oranı yüksek olan ırksal göçmen topluluklarla yüksek düzeydeki bağlılık da - çete oluşumlarında yer almak gibi- suç eğilimini arttırıcı bir etken olarak rol oynayabilmektedir. Burada entegrasyon, yasal süreçlere entegrasyon veya bağlılık ile suç gruplarına olan bağlılık veya bütünleşme şeklinde iki farklı şekilde karşımıza çıkmaktadır.

Shaw ve McKay, toplumdaki suç oranlarını arttıran - bölgelere farklılık arz etmekle birlikte - üç gelişimin altını çizmektedir: Birinci gelişme, yerleşim bölgelerinde kaynak eksikliğinin, kurumlara olan bağlılıkları azalttığı gibi mevcut sorunları önleme ve çözme kapasitesini de zayıflatmaktadır. Yerel ekonomik yapı içerisinde iş ve istihdam, konut, okullar, yollar vb. için kamu fonlarındaki olumsuz gelişmeler bazı alanları olası sosyal problemlere karşı savunmasız hale getirmektedir. İkinci gelişme, nüfus alanındaki hareketlilik yerleşimciler arasındaki ilişkileri güçleştirmekte, bireylerin toplumdan izole olmalarında diğer bir ifade ile bireyciliğin gelişiminde etkili olmakta ve gençlerin toplumsal kontrolüne ilişkin sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Üçüncü gelişme, nüfus çeşitliliği, ırksal ve etnik ilişkiler toplumda gerginlik, çatışma ve güvensizlik duygularının gelişimini tetikleyerek toplumsal kolektifin etkisini zayıflatmaktadır. Toplumsal kolektifin işlevsizleşmesi de, kriminal yönelimin gelişiminde etkili olabilmektedir (Thomas, 2011: 385).

Yerleşimcilerin rutin temaslarını ve ilişkilerini yeterince sürdüremedikleri, ekonomik ve sosyal desteğin zayıf olduğu yerleşim bölgelerinde daha çok toplumsal bozulma veya örgütsüzlük meydana gelir. Toplumsal çözülme veya sosyal örgütsüzlüğün yaygın olduğu yerleşim bölgelerinde suç oranları daha

yüksek düzeyde işlenmektedir. Shaw ve Mckay sosyal örgütsüzlüğün göstergeleri olarak; bakımsız/harap ve boş binaların varlığı, gençlerin daha çok sokaklara takılmaları, yerleşimciler arasındaki genel güven duygusunun azlığı ve açılan sosyal mesafe ile başıboşluk/serserilik eğiliminin gelişmesi gibi sapma davranışlarını göstermektedir. Bu tür gelişmeler, yerleşimcilerin sokaklarda ve yerleşim bölgelerinde temel denetim çabalarını da engellemektedir (Thomas, 2011: 385).

Göç olgusu ile birlikte gerçekleşen yerleşimler arası hareketlilik aynı zamanda etnik açıdan da heterojen bir yapının varlığını ortaya çıkarmaktadır. Nüfus heterojenliği ve yüksek düzeydeki yerleşimsel hareketlilik;

- ✓ Yerleşimcilerin anlamlı, karşılıklı bağımlı ilişkiler sürdürmelerini engellemektedir.
- ✓ Çeşitli gruplar içinde ve arasında güvensizlik ve çatışmayı arttırmaktadır.
- ✓ Yerleşim bölgelerinin sistemsal kontrollerini (systemic controls) engellemekte/zayıflatmaktadır.
- ✓ Sonuç olarak bu gelişmeler, yüksek suç oranlarının gerçekleşmesine neden olmaktadır (Thomas, 2011: 386).

Kuramın gerek ilk dönem ve gerekse son dönem temsilcilerinin yaklaşımları esas alındığında, suç ile ilintili olarak öne çıkan göstergelerin başında; nüfus yoğunluğu, kent yoksulluğu veya düşük düzeydeki ekonomik statü, yüksek düzeyde yerleşimci hareketliliği (yüksek düzeyde göç alma ve verme), farklı etnik grupların aynı mekânı paylaşmaları, göçün yoğunlaştığı bölgelerin organizasyonsuzluğu, mekân ile ilintili olarak ahlaki ve değersel bozulma ve sosyal denetimin zayıflaması gibi unsurların geldiği gözlemlenmektedir (Vito & Holmes, 1994: 143; Bohm, 1997: 74).

Toplumsal örgütsüzlüğün koşullarına ek olarak, göç olgusunu ekonomik çerçevede ele alan ekonomik temelli teoriler -özellikle yeniden gözden geçirilmiş rasyonel suçluluk seçim teorisi (Becker 1968; Ehrlich, 1973)- yeni göçmen sayısının yoğun gerçekleştiği toplumlarda suç artışını öngörmektedir. Bu yaklaşımlar, bireylerin suç, iş ve çalışma gibi aktivitelere katılımlarının, elde edecekleri kazanç algısına göre belirlendiğini varsaymaktadır (Stansfield, 2016: 1430-1431). Ekonomik temelli teoriler göç ve suç ilişkisini, yeni göçmenlerin yoğunluklu olarak yerleştikleri toplumlarda iş gücü piyasasına katılmalarında karşılaşabilecekleri güçlükler bağlamında formüle etmektedir. Yeni gelenler, geldikleri ülkelerde başlangıçta dil engelleri ile karşılaşmaları ve kısa bir süre içerisinde tatmin edici nitelikte (iyi ücretli işlerin olmayışı da dahil) iş bulamamaları göçmenlerin işgücü piyasasına girişlerinin sınırlı olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Bu sınırlılık, araçsal şiddet suçları da dahil olmak üzere ekonomik kazanç sağlayan suçlar işlemelerinde etkili olmaktadır (Lee vd., 2001). Tatmin edici nitelikten yoksun iş pozisyonunda olan bireyler, düşük düzeyde fırsat

maliyetlerine sahip olmaları nedeniyle suç işlemeye katılmaları durumunda kaybedecekleri şeyin daha az olması anlamına gelmektedir (Becker, 1968). Bununla birlikte (Gould vd., 2002) nispeten elverişli bir iş gücü piyasasının varlığı veya uzun vadeli bir yatırım/egitim gibi diğer geleneksel kurumlara angaje olma (McCall vd., 2013) gibi hususlar, suça karar verme ihtimalini azaltmaktadır (Stansfield, 2016: 1430-1431).

Gerilim Kuramı

Kuramın öncü ismi Merton, kuramını geliştirdiği yıllarda Amerika toplumunda, alt sınıf ve azınlıklar içerisinde, iyi bir eğitim ve iyi bir işe sahip olma oranının daha düşük olduğunu gözlemlemiş ve dolayısıyla alt sınıfa mensup olan bireylerin, meşru amaçlara yasal yollardan ulaşma imkanlarının da sınırlı veya engellenmiş olduğunu ileri sürmüştür. Bu kapsamda Merton, dezavantajlı grupların suçluluk oranının daha yüksek olarak gerçekleştiğini ileri sürmüştür. Merton'a göre iyi düzenlenmiş toplum, bireylerin toplumsal amaçlarını gerçekleştirmek için eşit imkânlarla sahip oldukları toplumdur. Ekonomik açıdan dezavantajlı olan veya alt sınıf mensubu bireylerin, varlıklı veya statülü kesimlerle eşit imkânlarla sahip olma imkânlarından yoksun oldukları toplumlarda, alt sınıfa mensup bireylerin üst sınıfa yüксеlebilmek gayretleri önemli ölçüde gayri meşru yollarının denenmesi şeklinde gerçekleşmektedir (Merton, 1938, 1968). Merton ayrıca, sosyal yapı ile kültürel amaçlar arasındaki çelişkilere odaklanmıştır. Bu teori, toplumsal amaçlar ile bu amaçları gerçekleştirecek yollar veya teknikler arasında olası bir uyumsuzluğun varlığının, toplumsal bütünleşme veya düzen açısından riskli bir durum olarak tanımlamaktadır.

Merton tarafından formül edilen gerilim teorisi göçmenlerin suçluluk yapılarını açıklamada ikna edici öncüller içermektedir. Gerilim kuramına göre suç, eşitlikçi bir nitelikten yoksun toplumsal yapıların sonucunda ortaya çıkmaktadır. Toplumda eşit imkan ve fırsatlara sahip olamayan bazı grup veya bireylerin toplumun meşru olarak addettiği amaçları gerçekleştirmek için illegal yollara sapabileceklerini varsaymaktadır. Bu nedenle kurama göre suç, toplumsal engellenme veya yasal bazı yolların bloke edilmesinin sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bui'nin de ifade ettiği gibi suç yönelimi, meşru fırsatlar ve bu fırsatlara yasal yollardan ulaşmanın imkan dahilinde görülmemesi durumunda, bireyler tarafından maddi hedeflere ulaşmak için yenilikçi bir alternatif veya seçenek olarak kabul görmektedir. Bir anlamda, düşük eğitim düzeyine ve zayıf bir ekonomik yapısına sahip olan çok sayıda vasıfsız göçmenin yerleştikleri bölgeye yeterince nüfuz edememeleri nedeniyle bir tercih veya seçenek olarak suça yönelmeleri muhtemeldir (Bui, 2009: 175). Daha iyi ekonomik koşullar için başka ülkeye göç edenlerin, ekonomik açıdan pozisyonlarını artırmak için yoğun çaba sergileyecekleri ancak yerli topluluklara kıyasla daha dezavantajlı bir pozisyonda olmaları nedeniyle engellenmiş olabilecekleri ve bu durumun da onların suça yönelmelerini daha kolay hale getireceği öngörülmektedir. Bir

anlamda göçmenler yerleştikleri toplumda sahip oldukları sınırlı olanaklar ve sorunlar açısından (dil engeli, iş bulabilme güçlüğü, ayrımcı politikaların varlığı gibi) yerleşik topluluğa kıyasla daha kısıtlanmış, engellenmiş bir pozisyonda olmaları onların meşru amaçlarını, meşru olmayan yollardan gerçekleştirme (örneğin mafya oluşumları gibi) eğilimini sergilemelerine yol açabilmektedir. Bu da, gerilim kuramının temel bir öncülü olan, alt sınıfa mensup olan bireylerin meşru fırsatlara yasal yollardan ulaşmanın imkân dâhilinde görülmemesinin onları illegal yollara yöneltebileceği varsayımının haklı kılmasıdır.

Bu konuda yapılmış bazı çalışmalar (Wortley, 2004), göçmenlerin işsizlik seviyesinin genel ortalamadan daha yüksek olduğu, hane halkı gelirlerinin düşük olduğu ve göçmenlerin çoğu kez konut, eğitim, kariyer fırsatları ve siyasi katılım ile ilgili konularda ayrımcı tutumlara maruz kaldıkları ve kurumsal engellemelerle karşılaştıklarına dair sorunlar yaşadıklarını göstermektedir. Bu olumsuz yaşam deneyimlerinin, hem mutlak hem de göreceli yoksunluk ürettiği ve bu yoksunluğun bazı insanları suç faaliyetine itebileceği ileri sürülmektedir. Örneğin, ana akım toplumdan yabancılaşmış hissini yaşayan yoksul göçmen gençlerin, hem sosyal kabul hem de ekonomik kazanç için bazı gençlik çetelerine yönelebilecekleri belirtilmektedir. Bu nedenle organize suç örgütleri, göçmen gençleri daha kolay bir şekilde örgüte katılmalarını sağlayabilmektedir. Göç ettikleri ülkelerde, bazı engellerle karşılaşan ve hayal kırıklığı yaşayan göçmenlerin, suç organizasyonları tarafından sağlanan illegal ekonomik kazanç imkanları ile daha kolay suç aktiviteleri ile ilişkili hale geldiklerini söylemek mümkündür. Yoksulluk ve yoksunluk sorunlarını yaşayan bazı etnik azınlığa sahip ebeveynlerin, çocuklarını beslemek veya giydirmek için bazı küçük düzeyde hırsızlıklar yapmak zorunda kaldıkları da bir gerçektir. Aynı şekilde, ayrımcılığın ve işsizliğin kişisel deneyimlerinden kaynaklanan aşırı hayal kırıklığı, bazı erkeklerin belirli şiddet içeren eylemler sergilemelerine neden olabilmektedir (Wortley, 2009: 353).

Genel olarak bakıldığında gerilim modelinin suç davranışı ile engellenme, yoksulluk, hayal kırıklığı ve umutsuzluk gibi koşullar arasında doğrudan bir ilişki kurduğu görülmektedir. Ayrıca gerilim modeli göçmenlerin suça olan katılımlarını açıklarken suçun sorumluluğunu ağırlıklı olarak ev sahibi ülkelerdeki göçmenlerin yaşadıkları olumsuz deneyimlere/süreçlere yüklediği dikkat çekmektedir. Kurama göre, göç ve yeniden yerleşim süreci sıklıkla stresli bir süreçtir. Göçmenlerin - özellikle etnik azınlık göçmenlerinin- sıkça sosyal, kültürel, politik ve ekonomik marjinalleşmeye maruz kaldıkları teması öne çıkarılmaktadır. Gerilim kuramının temel öncüllerinden hareketle göçmenlerin, göç ettikleri ülkelerde eşit imkan ve fırsatlara sahip olamamalarının onların meşru görülen amaçları gerçekleştirmek için illegal yollara sapmalarında etkili olduğu söylenebilir. Sonuç olarak gerilim kuramı suç olgusunu, göçmenlerin göç ettikleri

ülkelerde karşılaştıkları toplumsal engellemelerin veya fırsatların bloke edilmesinin sonuçları çerçevesinde ele almaktadır.

Kültür Temelli Teoriler

Kültür temelli yaklaşımlar, kültürel çatışma teorisi ve alt-kültürel teoriler şeklinde iki genel kategoride ele alınabilir. Kültürel çatışma teorisi, 1938 yılında Thorsten Sellin tarafından geliştirilmiştir. Sellin (1938) suçun asıl nedenini, kültürel çelişkiler içinde yattığına inanmaktadır. O, Amerikan kültürel yapısının bireyler arasında çatışmalar üretecek nitelikte olduğunu savunmuştur. Ona göre modern batı toplum kültüründe; hem bireycilik hem cömertlik, hem ailesel bağlılık hem de ondan giderek bağımsızlaşma gibi karşıt değerler aynı anda önem atfedilmektedir. Sellin'e göre, bu zıt kültürel vurgulamalar, "ahlak" ve "ahlaksızlık" arasındaki sınırları bulanıklaştırarak, "davranış normlarını" belirsizleştirmektedir. Bu nedenle Sellin, kesin kuralların var olmaması durumunda, bireylerin belirsizlik arz eden normlardan sapma ihtimallerinin olabileceğini ileri sürmektedir (Thomas, 2011: 389).

Sellin, toplulukların göç ettikleri bölgelerdeki davranış kalıplarına, kültürel yapılarına odaklanır. Ona göre kültür çatışması, yalnızca uluslararası boyutta gerçekleşen göç olgusunda değil, aynı zamanda kırsal alandan büyük kentlere yönelik gerçekleşen göç türünde de ortaya çıkmaktadır. Göçmenlerin bu nedenle göç ettikleri modern kentsel ortamlarda yeni ve eski toplum değerleri arasında bazı çelişkiler yaşamaları söz konusu olabilmektedir (Thomas, 2011: 389).

Göçmen gruplarının kültürel yapılarının, göç ettikleri yeni yerleşim bölgelerindeki toplumların yapılarından farklılık arz ettiği düşünülmektedir. Bu farklılığın zaman zaman çatışmalara yol açtığı düşünülmektedir. Aynı şekilde, grupların deneyimledikleri yaşam tarzlarının veya kültürel davranışların, etnosantrik değerlendirme konusu olabildiği ve bunun da karşılıklı olarak olumsuz algıları besleyerek çatışmalara yol açabildiği ileri sürülmektedir. Sellin bu sürecin, bireylerin geleneksel eğilimlerden/tutumlarından uzaklaşmak veya bu değerleri terk etmek suretiyle yeni/belirsiz davranış biçimini edinmeye doğru- suç davranışını da kapsayacak şekilde- genişlediğini ileri sürmektedir (Thomas, 2011: 389). Diğer bir ifade ile kültürel çatışma teorisine göre, göçmenlerin kendi ülkelerinden getirdikleri kültürel geleneklerin yerli kültürden farklılık arz etmesi, iki grup arasında olası bir çatışma ihtimalini ortaya çıkarmaktadır. Sellin'e göre, ceza kanunu ağırlıklı olarak egemen grupların değerlerini ve çıkarlarını yansıtmaktadır. Oysa ki, göçmenler arasındaki değerler ve normlar sistemi yerleşik topluluklardan oldukça farklı olabilmektedir. Göçmenlerin kültürel kodları ev sahibi toplumun kültürel kodlarıyla çatıştığında, göçmenlerin davranışları sapkın veya suçlu olarak etiketlenebilecektir. Dolayısıyla kültür çatışması olarak gözlemlenen yaşantılar, göçmenler arasında suçun sebebi olarak görülmektedir (Bui, 2009: 175).

Yabancı ve yerel doğumlu gruplar veya farklı ulusal gruplar arasında farklı suç kalıplarının varlığı kriminal davranış üzerinde kültürel farklılığın ve çatışmanın etkisini/önemini göstermektedir. Özellikle göç edilen ülkenin dilinin bilinmemesi (Wickersham Komisyonu, 1931) yasalar, yönetmelikler ve gelenekler konusunda bir karışıklığın veya yanlış anlamaların ortaya çıkmasına yol açabilmektedir. Ayrıca göçmenlerin göç ettikleri ülkelere taşıdıkları kendi topluluklarına ait kültürel yaşam tarzı ve şiddet kalıpları da önemli ölçüde kültürel çatışmanın kaynağını oluşturmaktadır. Göçmen topluluklara ilişkin kumar; fuhuş; bira, şarap ve likör üretimi, satışı ve tüketimine ilişkin davranış kalıpları, göç edilen bölgelerdeki yerleşik kültürel kalıplardan ve hukuksal yapıdan farklılık arz edebilmektedir. Aynı şekilde bazı göçmen gruplara özgü, cinayet suçlarını da içeren kişisel ve ailesel onurdan beslenen davranışlar (namusunu temizleme, kadının onuruna getirilen lekeleri yok etmek gibi) şiddet kullanımını meşru kılmaktadır. Bazı göçmen grupların, silah taşıma geleneği veya belirli yerlerde kişisel güvenliği korumak için silah bulundurmaları cinayet işlemlerinde etkili olabilmektedir. Bu husus, yabancı doğumlu olanlar arasında şiddet suçunun yüksek oranda gerçekleşmesi için önemli bir neden olarak kabul edilebilir. Göçmen ailelerde yaşanan aile içi çatışmalar da, kültür çatışmaları bağlamında ele alınmaktadır. Toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizlik, kadınların erkekler tarafından boyun eğdirilmeleri, erkeklerin kadınları kontrol etme hakkına sahip olduğu yönündeki kültürel normların varlığı ve yaşanan aile içi şiddet gibi hususlar da kültür bağlamında irdelenmektedir (Bui, 2009: 178).

Kültürel çatışma modeli, göçmenlerin büyük çoğunluğunun ev sahipliği yapan ülkelere suç eyleminde bulunma amacını taşımak gibi bir amaç ile göç etmediğini ileri sürmektedir. Bu nedenle şiddet veya suç eyleminin dinamiğini, göçmenlerin geldikleri/yerleştikleri ülkelerdeki egemen yasalar veya geleneklerle çelişen kültürel veya dini pratiklere sahip olmaları ve bunu devam ettirme yöndeki eğilimde aramaktadır. Örneğin, göçmenlerin geldikleri ülkelerde aile içi bazı şiddet eylemleri yasal olarak suç olarak değerlendirilmediği halde geldikleri ülkelerde bu tür davranışlar ev sahibi ülkede cezai yaptırımlar gerektirebilmektedir. Benzer şekilde, fuhuş, bazı uyuşturucu türlerinin kullanımı ve kumar oynama gibi eylemler, bazı ülkelerde kültürel davranışlar olarak kabul görülürken bazı ülkelerde de yasaları ihlal eden davranışlar olarak diğer bir ifade ile suç kapsamında değerlendirilmektedir (Yeager, 1996).

Decker ve meslektaşları, göç alan ülkelerdeki etnik çete oluşumlarını açıklamada kültürün önemini vurgulamaktadırlar. Araştırmacılar ilgili çalışmalarında, ekonomik dezavantajlılık ve toplumsal örgütsüzlük unsurlarına dikkat çekmektedirler. Ancak onlara göre bu yapısal değişkenler her zaman çete faaliyetine neden olmayabilmektedir. Çeteler, ekonomik güçlüklerle karşılaşan bazı göçmen etnik gruplar arasında kök salmazken, bazılarında da kök salabilmekte ve üye bulabilmektedir. Çete faaliyetinin niteliği - suça katılımın kapsamı da dahil- ülkeden ülkeye ve topluluktan topluluğa önemli ölçüde

değişebilmektedir. Araştırmacılar, bu bölgesel ve etnik grup farklılıklarını açıklamak için belirli mahallelerde ortaya çıkan mikro düzeyde kültür çatışmalarını göz önüne alınması gerektiğini belirtmektedirler. Sonuç olarak burada göçmen grupların yerli halk tarafından nasıl bir muameleye tabi tutuldukları ve yerel topluluklarda çetenin diğer etnik gruplarla nasıl etkileşime girdikleri konusu önem arz etmektedir. Araştırmacılar ayrıca küresel medyanın - film ve müzik endüstrisi de dahil olmak üzere- Amerikan çete kültürüne ait unsurları (sokak çetesi isimleri ve sembolleri dahil) dünyaya yaymakta olup olmadığı konusunda da bir tartışma yaşamaktadırlar. Ancak yine de çoğu kişi, medya etkisinin yüzeysel olduğunu vurgulamaktadır. Onlara göre çeteler, medya imgelerinden daha çok yerel koşullardan ve kültürlerden etkilenmektedirler (Wortley, 2009: 355).

Burada söz edilmesi gereken diğer bir kültür kuramı da, Wolfgang ve Ferracuti (1967) tarafından geliştirilen şiddet-alt kültür kuramıdır. Bu kuram ise bireylerin, var olan anlaşmazlıkların çözümünde şiddet eyleminin kullanışlı bir araç olarak kullandığını varsaymaktadır. Wolfgang ve Ferracuti tarafından formüle edilen şiddet alt-kültür teorisine göre, şiddet alt-kültürlerinin olduğu toplumlarda, bireyler kendi aralarındaki sorunlarını, anlaşmazlıklarını şiddet davranışı sergileyerek çözmeye çalışmaktadırlar. Aynı şekilde şiddet alt-kültürünün egemen olduğu toplumsal yapılarda da, şiddet kullanmak istemeyen bireyler, akranları tarafından dışlanma riskiyle karşı karşıya gelmektedirler. Çünkü alt-kültür grupları içerisinde şiddete başvurmak “kişisel bir onur” olarak görülmektedir.

Sonuç olarak göç edilen toplumun dilinin bilinmemesi, göç eden toplulukların davranış kalıplarının yerleşik topluluklardan farklılık arz etmesi ve aynı şekilde bazı göçmen gruplara özgü, kişisel ve ailesel onur yaklaşımının varlığı (namusunu temizleme, aile içi şiddetin meşru görülmesi, silah taşımının yaygınlığı v.b) gibi hususlar, kültürel çatışmanın ve suç davranışının önemli nedenleri olarak öne çıkmaktadır.

Yukarıda belirtilen her üç kuram da göç ve suç arasında pozitif bir ilişkiyi öngörmektedir. Aşağıda belirtilen bazı kuramlar da, bu ilişki konusunda daha ihtiyatlı varsayımlar içermektedir. Bu kuramlardan bazıları göçün her zaman suçun artışına neden olmadığını ileri sürmektedir. Bu kuramlar, göçmenlerin göç ettikleri ülkelerde kültürel uyum, entegrasyon, dışlanma ve bütünleşme sorunlarına ilişkin yaşadıkları veya deneyimledikleri yaşam biçimi ile suç davranışı arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır. Bu kapsamda ele alınabilecek kuramlar da aşağıya alınmıştır.

ENTEGRASYON İLE İLİNTİLİ KURAMLAR

Kendini Seçme Teorisi (Self-Selection Theory)

Hiç kuşkusuz ekonomik amaç ve beklentilerle başka ülkelere göç eden bireyler, göç ettikleri ülkelerde bu amaçlarını gerçekleştirmek için hukuksal kurallara itaat etmede büyük bir hassasiyet veya duyarlılık göstermektedirler. Aynı şekilde, göçmenlerin misafir ülkede yaşamlarını devam ettirebilecek ekonomik yeterlilikte bir güvence oluşturmak ve çocuklarının geleceklerini hazırlamak için de suç eylemlerine karışmaktan son derece uzak durmak konusunda özel bir imtina gösterecekleri tahmin edilmektedir. Suç eyleminden uzak durma yönündeki bu duyarlılık, söz konusu çok sayıda göçmenin suça yönelmelerinde engelleyici bir işlevi yerine getireceğini belirtmek mümkündür. Bu nedenle göçün her zaman suç oranlarını arttırmadığını ve dahası bazen de göçmenler arasındaki suç oranını düşük düzeyde seyrettiği bir gerçektir. Konuya ilişkin literatüre bakıldığında da (Piopiunik & Ruhose, 2017; Bui, 2009) ilk göçmenler arasındaki suç oranını düşük düzeyde seyrettiğini saptayan çok sayıda araştırmaya rastlanmaktadır.

İlk göçmenler arasında suç oranını düşük düzeyde gerçekleştirmiş olması, göç etmiş bireylerin düşük suçluluk eğilimi ile sonuçlanan ekonomik temelli bir tercih yaptıkları şeklinde bir yaklaşımın geliştirilmesine yol açmıştır. Bu yaklaşım “kendini seçme teorisi” olarak ifade edilmektedir. Bu yaklaşıma göre, kendi ülkelerini terk etmek zorunda kalanlar gittikleri ülkede ekonomik fırsatlar için sıkı çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Bu nedenle uzun dönemli gelişmelere duydukları ilgiden dolayı göçmenler gittikleri ülkelerde, başlarını hukuk sistemi ile belaya sokacak davranışlardan kaçınma eğilimi sergilemektedirler. Bu durum da göçmenlerdeki suçluluk oranının düşük düzeyde gerçekleşmesini sağlamaktadır (Bui, 2009: 174).

Butcher ve Piehl (2005), göçmenlerin kendi ülkelerinde sahip oldukları bazı mesleki becerilerini/yeterliliklerini, göç ettikleri ülkelerde bir fırsata dönüştürülebileceğinin altını çizmektedirler. Bu nedenle kendi ülkelerinde düşük düzeyde kazanç sağlayacak bazı mesleki beceriler, göç edilen ülkelerde çok farklı bir kazanç sağlama imkan veya fırsat potansiyelini içerebilmektedir. Bu kapsamda göçmenler kendi kazanç düzeylerini daha yüksek düzeyde gerçekleştirebilecek ve suça karşı kendilerini koruyabilecek yerleri tercih edeceklerdir (Bui, 2009: 174-175).

Göçmenlerin yerleştikleri yeni bölgelerde, ekonomik kazanç amaçlı bir çabayı hedefledikleri ve kendi ülkelerinde sahip oldukları mesleki yetkinliklerini yeni bölgelerde kazanca dönüştürebileceklerini varsayan bu yaklaşıma göre, göç olgusu bu yönüyle suç oranları üzerinde arttırıcı bir işleve sahip değildir.

Kültürlenme/Kültürel Etkileşim ve Asimilasyon Perspektifi

Kültürlenme, kültürel uyum ya da kültürel asimilasyon; diğer kültürlerle olan temasın bir sonucu olarak ortaya çıkan tutum ve /veya davranış değişikliklerini

ifade etmektedir. Göçmenler ve onların çocukları arasında kültürel değişim; dil, kültürel inançlar, değerler ve davranışlar gibi farklı boyutlarda ortaya çıkmaktadır. Gordon (1964) tarafından önerilen klasik akültürasyon/kültürlenme modeli, göçmenlerin ev sahibi toplumun kültürel yapısına uyum sağlayacak hale getirilmelerinin onların toplumsal ve ekonomik hareketliliği için ön koşul olduğunu ileri sürmektedir. Göç edilen ülkenin dilini kullanma yeterliliğini sağlamak, eğitim düzeyini yükseltmek ve kayda değer yeni iş becerilerini edinmek gibi gelişmelerin kaydedilmesi, göç eden bireylerin uyum sürecini kolaylaştırmakta ve göç ettikleri ülkenin ekonomisinde başarılı olma şanslarını arttırmaktadır. Aynı şekilde kültürlenme/kültürleşme yetersizliği, göçmenlerin göç edilen toplumun yasal normlarına ve ekonomik yapısına uyum sağlama yeteneğini kısıtlamaktadır. Bu durum da, göçmenler arasında suça yönelme ihtimalini arttırabilmektedir (Bui, 2009: 175). Bu çerçevede göçmenler arasında düşük düzeyde seyreden suç bulgularının varlığı, klasik asimilasyon modelinin de sorgulanmasına neden olmaktadır.

Sonuç olarak göçmenler açısından kültürlenmenin veya kültürel etkileşimin olumlu ve olumsuz sonuçlarının olabileceği bir gerçektir. Göçmenlerin özellikle misafir ülkenin dil ve mesleki becerilerini edinme anlamındaki kültürel uyum kabiliyetlerinin varlığı, onların suçtan uzak kalmalarında koruyucu bir işlev görürken; boşanma, tek ebeveynlik, evlilik dışı doğumlar, uyuşturucu kullanma gibi sorun teşkil edebilecek yaşam tarzları etrafındaki kültürlenme de onların suç eğilimini kazanmalarında etkili olabilmektedir.

Parçalı/Bölümlenmiş Asimilasyon Perspektifi

Bölümlenmiş (segmented) asimilasyon perspektifi, değişmekte olan ABD ekonomisine ve işgücü piyasasına ve çoğunlukla Asya ve Latin Amerika'dan gelen son göçmenlerin deneyiminin nasıl etkilendiğine odaklanarak geliştirilmiştir. Portes ve Zhou (1993) 'e göre yeni göçmenler ve onların çocukları, entegre oldukları ABD nüfusunun özelliklerine dayalı olarak farklı adaptasyon süreçlerini deneyimlemektedirler. Bu adaptasyon formu, Amerikan kültürüne daha fazla maruz kalınma ile oluşan karma adaptasyonun yol açtığı sonuçlara yoğunlaşmaktadır. Farklı göçmen gruplarının sahip olduğu beşeri (eğitim ve beceri) ve sosyal sermayenin (sosyal kaynaklar ve destekleyici fırsatlar) türüne bağlı olarak izlenecek olan bu yol, göçmenlerin ve çocuklarının orta sınıf değerleri etrafında asimile edilmelerine yol açacaktır. Yoksulluk ve ırk ayrımcılığının neden olduğu karşıt bir adaptasyon türü de, göçmenlerin ve çocuklarının şehir içinde var olan alt sınıfın değerleri etrafında asimile olmaları ile sonuçlanan adaptasyon formudur. Alt sınıf yerleşim bölgelerinde yaygın olarak karşılaşılan çeşitli sosyal sorunlara maruz kalma durumu da göçmen çocuklar arasında suç eğiliminin oluşmasında etkili olabilir. Geleneksel değerlere bağlılığın ve etnik kimliğin korunması durumunda da üçüncü adaptasyon modelinden söz edilebilir. Benzer etnik gruplardan oluşan toplulukların ekonomik fırsatları arttırıcı faaliyetler gerçekleştirmeleri, boşanma ve aile parçalanmasına karşı sosyo-

kültürel değerleri yaşatmaları, çocuklar üzerinde ebeveynin otoritesini güçlendirmeleri ve sosyal sermayeyi arttırmaları yönünde gerçekleştirecekleri bir çabanın göçmenlerde kriminal eğilimin oluşmasını güçleştireceği veya onları suçtan alıkoyacağını söylemek mümkündür (Bui, 2009: 175).

İthalat Yaklaşımı

İthalat modeli doğrudan göç ve suç arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır. Bu yaklaşım, bazı bireylerin suç eylemini gerçekleştirmek için başka ülkelere göç ettiklerini ileri sürerek göçün temelinde suç eyleminin gerçekleştirilmesi gibi bir amacın var olduğunu ileri sürmektedir. Diğer bir ifade ile ithalat yaklaşımı göçmenlerin; uyuşturucu kaçakçılığı, dolandırıcılık, hırsızlık, kaçakçılık, haneye tecavüz, fahişelik ve terörizm gibi yasadışı faaliyetleri içeren çeşitli kriminal veya illegal davranışları sıklıkla gerçekleştirmek için başka ülkeye göç ederek bu ülkelerde suç işlemek için fırsat kolladıklarını ileri sürmektedir. Göçmenlerin içerisinde yer aldıkları suç örgütleri, suç çeteleri ve terör örgütleri gibi kriminal oluşumların varlığı da bu yaklaşım bağlamında ele alınmaktadır (Wortley, 2009: 352).

Göç - suç ilişkisinin analizinde ithalat modelinin, göçmenleri doğrudan kriminal bir grup olarak gören varsayımının kritik edilmeden doğru olarak kabul edilmesi, göçmenlere yönelik sert bir politikanın tercih edilmesinde kullanışlı bir argüman olarak kullanılma gibi bir riski içermektedir. Bu yaklaşım aynı zamanda göçmenlerle ilintili olarak toplumda ahlaki bir paniğin oluşmasına da katkı sunabilir. Örneğin Barnes, ithalat yaklaşım odaklı bakış açısının Kanada'daki Jamaikalı göçmen suçlarıyla ilgili ahlaki bir paniğe katkıda bulunduğunu belirtmektedir. Ahlaki panik de, ceza gerektiren suçlardan hüküm giyen vatandaş olmayan göçmenlerin sınır dışı edilmelerini haklı kılmak için Kanada yasalarının sertleşmesine yol açtığı belirtilmektedir. Aynı şekilde göçmenlere yönelik bu tür sert düzenlemeler birçok göçmen kabul eden ülkede de kabul edilmiştir. Barnes, son on yılda Kanada, Birleşik Devletler ve Büyük Britanya gibi ülkelerden Jamaika'ya sınır dışı edilen çok sayıda suçlunun varlığını belgelemektedir. Bu sınır dışı etmelerinin, Karayipler içerisinde çeşitli ekonomik, sosyal ve güvenlik sorunlarına doğrudan katkıda bulunduğu ileri sürülmektedir. Daha önemlisi Barnes, sınır dışı edilenlerin başka ciddi sorunlarla veya güçlüklerle karşı karşıya geldiklerini belirtmektedir. Sınır dışı edilenlerde karşılaşılan zorluklar arasında; aile ve destek ağının kaybı, toplumsal damgalanma, ekonomik sıkıntı, depresyon, umutsuzluk ve yabancılaşma gibi sorunlar sayılabilir. İlginç bir şekilde, sürgün ve sınır dışı edilme, ceza hukukçuları tarafından uzun zamandır haksız ve hatta barbarca bir uygulama olarak görülmektedir. Bu nedenle, bu ceza usulleri batı demokrasilerinin çoğunda resmi ceza kanunlarından tamamen kaldırılmıştır. Ancak cezai sınır dışı edilme fenomeni, ceza yöntemlerinin halen savunmasız göçmen nüfusa karşı yaygın olarak kullanıldığını ortaya koymaktadır (Wortley, 2009: 352- 353).

Önyargı Yaklaşımı

Suç - göç ilişkisine odaklanan yaklaşımlar genelde sosyal örgütsüzlük, ekonomik yoksunluk, engellenmişlik, sosyal yabancılaşma, entegrasyon sorunları ve kültür arasındaki karmaşık etkileşimlerin suç üzerinde etkili olabileceğini varsaymaktadır. Temelde bu yaklaşımlar, belli göçmen ya da etnik grupların aslında suç eylemine diğerlerinden daha fazla karıştıklarını ileri sürmektedir. Önyargı modeli ise, dikkatleri göçmenlerin suçluluk pratiklerine değil, göçmenlerin suç oranlarındaki aşırı temsiliyet sorunlarına odaklanmaktadır.

Önyargı modeli, göçmenlerin veya etnik azınlıkların suç istatistiklerinde aşırı temsil edildiklerini ve bu nedenle göçmenlere ilişkin istatistiklerin gerçek suç oranlarını yansıtmayabileceğini savunmaktadır. Suçun istatistiksel durumuna ilişkin bu sorunun, kriminal adalet sistemi içinde göçmenlerin açık ve sistemli bir ayrımcılığa maruz kalmalarının sonucu olarak görülmektedir. Başka bir deyişle, belirli göçmen/etnik azınlık gruplarının suç istatistiklerinde aşırı temsil edilmelerinin, yerli doğumlu olan nüfusa kıyasla göçmenlerin; daha çok polis tarafından tutuklanma, polis gözetimine (ırksal profillemeye) alınma, mahkemeler tarafından tutuklanma, mahkum edilme ve ağır cezalar verilme işlemleri ile ilişkili bir durum olarak görülmektedir (Wortley, 2009: 355). Göçmenlere yönelik sert ve agresif polislik yaklaşımların sergilenmesi, göçmenler arasında arzulanmayan nitelikteki olayların sayısını büyük ölçüde arttırmakta ve göçmenlere yönelik ev sahibi toplumlarında özellikle de ceza adalet sisteminin işleme mekanizmasına ilişkin olumsuz bir algı biçiminin gelişmesine katkıda bulunmaktadır (Wortley, 2009: 355). Aynı şekilde göçmenlere yönelik şüpheli ve suçlayıcı bir polislik yaklaşımının göçmenler üzerinde olumsuz sonuçlar –suça yönelmeleri de dahil- yaratabileceği de bir gerçektir.

Sonuç olarak göçmen gruplar hakkında olumsuz önyargıların gelişmesi, göçmenlere yönelik ayrımcı ve sert nitelikte politikaların geliştirilmesinde etkili olmaktadır. Zaman zaman polis ve göçmen azınlık gruplar arasında yaşanan olumsuzluklar, göçmenlerle olan sorunların ve ilişkilerin daha da kötü bir hal almasına yol açabilmektedir. Bu da bazı ülkelerde ırk veya etnik düzeyindeki isyanların ortaya çıkmasını - bazı ülkelerde siyahi ırka yönelik polis tutumlarının yol açtığı gösteriler - tetikleyebilmektedir.

SUÇ VE GÖÇ İLİŞKİSİ: BAZI AMPİRİK ARAŞTIRMALARIN SONUÇLARI

ABD’de suç ve göç ilişkisine odaklanan araştırmaların tarihi oldukça gerilere gider (Park & Burgess, 1924; Park, vd., 1925; Shaw, Zorbaugh, McKay & Cottrell, 1929; Shaw & McKay, 1942). 20 yüzyılın ortalarında göç ve suç ilişkisi konusunda yapılan araştırmaların sayısında bir azalmanın gerçekleştiği gözlenmiş olmasına rağmen, son 20 yılda konuya ilişkin ciddi bir ilginin yeniden ortaya çıktığı dikkat çekmektedir (Martinez & Valenzuela, 2006; Mears, 2001; Tonry, 1997, Thomas, 2011).

Son dönemlerde göç ve suç ilişkisi hararetli bir şekilde tartışılmaktadır. Kimi araştırmalar, özellikle bireysel veya mikro düzeyde yapılmış araştırmalar, göçmenlerin yerli doğumlu emsallerinden daha az suç işlediklerini gösterirken, kimi araştırmalar da göçmenler tarafından işlenen suç oranını yüksek veya belirsiz olarak saptama eğiliminde oldukları gözlemlenmiştir. Aslında suç-göç ilişkisine ilişkin sonuçların farklılık arz etmesi araştırmaların sadece mikro veya makro ölçekte yapılmış olması veya diğer yöntemsel sorunlarla ilgili sınırlı bir husus değildir. Göçmen nüfusun bulunduğu ülkenin sosyo-ekonomik düzeyi ve göçmenlerin profili ile de ilişkilidir.

Konuya ilişkin olarak yapılmış araştırmaların sonuçları birbirinden farklılık arz etmektedir. Bu nedenle araştırmalara bakıldığında, göç- suç ilişkisinin niteliğinin, ilişki düzeyinin ve yönünün son derece karmaşık olduğu gözlemlenmektedir. Örneğin Lauritsen (2001), banliyö bölgelerindeki göçün suç ile olan ilişkisinin pozitif yönünde, şehir merkezindeki göçün ise negatif yönünde olduğunu bulmuştur (Reid vd., 2005; Alaniz vd., 1998; Lee vd., 2001).

Aynı şekilde göç olgusu bazı bölgelerde kronik işsizliğe yol açarak suç oranının artışı üzerinde etkili olurken bazı durumlarda da ekonomik olarak durgun olan iş piyasasını canlandırarak suç oranlarının azalmasına da yol açabilmektedir. Bu nedenle göçün, suç üzerindeki etkisi homojen olmaktan son derece uzaktır. Suç ve göç konusunda yapılan araştırmalar genel olarak üç kategoride ele alınabilir:

1. Göçmenlerin yerli doğumlu olanlara kıyasla daha çok suç işlediğini ortaya koyan araştırmalar. Bu araştırmalar aynı zamanda, göçün suç oranlarını arttırdığını ileri sürmektedir.
2. Suç ve göç arasında bir ilişki olmadığını veya ilişkinin zayıf olduğunu belirleyen araştırmalar.
3. Yerli doğumlu olanların, göçmenlerden daha çok suç işlediğini ileri süren araştırmalar. Bu grupta yer alan araştırmalar, göçün suç oranını arttırmadığını aksine azalttığını ileri sürmektedir.

Göçün Suça Yol Açıcı Özelliği: Göçün Suç Oranlarını Arttırdığını Saptayan Çalışmalar

Bu kategoride yer alan araştırmalar, göçün suç oranlarını arttırıcı etkilerini öne çıkarmaktadır. Piopiunik ve Ruhose, araştırmalarında toplam suç oranları üzerinde göçün güçlü bir etkisi olduğunu saptadıklarını belirtmişlerdir. Onlara göre göç olgusunun, suç oranları üzerindeki etkisi özellikle işsizlik ve suç oranlarının yüksek oranda gerçekleştiği bölgelerde çok daha güçlü bir şekilde kendini göstermektedir. Aynı şekilde göçmenlerin; eğitim düzeylerinin, mesleki becerilerinin, dil yeterliliklerinin ve iş piyasasına girişlerinin sınırlı ve düşük düzeyde olmasının, suçlulukla ilişkili riskler ortaya çıkardığı ileri sürülmektedir. Aynı şekilde göçmenlerin özellikle genç yaş grubunda (15-25 yaş aralığı) yoğunlaşmaları da suça yönelimleri açısından önemli bir unsurdur (Piopiunik & Ruhose, 2017: 258-259).

Bazı kuramlar göçmenlerin, göç ettikleri ülkelerde karşı karşıya kaldıkları ekonomik ve istihdam yapısının, onların ekonomik açıdan başarılı olmalarını engelleyici veya kısıtlayıcı nitelikte olmasının sonuçlarına odaklanmaktadır. Göçmenlerin, yoksulluk düzeyinin yüksek olduğu bir ülkeden başka bir ülkeye göç ettiklerinde (Clark, 1998; DeJong & Madamba, 2001) - özellikle iş piyasasında- ayrımcı politikalarla (Waldinger, 1993) karşı karşıya geldikleri varsayılmaktadır. Fırsatların bloke edilmiş olması, Merton'un ileri sürdüğü gibi, göçmenlerin bir kısmında daha yüksek düzeyde kriminal suçluluğa yol açabilir. Başka bir deyişle göçmenlerin, meşru vasıtalarla ekonomik başarıyı elde etmek için yeterli fırsat yapısına sahip olamadıklarında, gayri meşru araçlara yönelebilecekleri varsayılmaktadır. Ekonomik başarı için sınırlı imkânların varlığı mala yönelik suçların yanı sıra, hayal kırıklığının yarattığı ya da misilleme ihtiyacını içeren şiddet veya kişiler arası suçlara angaje olma eğiliminin artışı da beraberinde getirebilir (Reid vd., 2005; Agnew, 1992; Blau & Blau, 1982, Messner & Rosenfeld, 2000; Tonry, 1997).

Dodd (2008) tarafından yapılan bir araştırmada, Doğu Avrupa'daki suç artışının yarattığı suç dalgasından göçmen sayısındaki artışın sorumlu olduğuna dair çok az kanıt olmasına rağmen, Doğu Avrupa göçmenlerinin alkollü araç kullanma ve küçük soygunlar da dâhil olmak üzere bazı suç türlerini gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. Bundan ayrı olarak araştırmacılar mala karşı işlenen suç oranlarının, sığınma talebinde bulunan göçmenlerin daha çok yaşadıkları bölgelerde (genellikle Hindistan ve Pakistan gibi Güney Asya ülkelerinden gelenlerin yerleştiği bölgeler) daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir.

Birleşik Krallık'taki ceza adaleti istatistikleri, son 5 yıl içerisinde bütün suçlarda düşme eğiliminin gözlemlendiği bir dönemde, Doğu Avrupalı göçmenlerde tutuklama ve hapsedme oranlarının arttığını göstermiştir. Örnek olarak, Metropolitan Polisi kayıtlarına göre, son 5 yılda İngiltere sınırları içinde bulunan 68.000 kişilik bir Romen uyruklu nüfustan 27.725'inin tutuklandığı göstermektedir. Konuya ilişkin veriler ayrıca, Londra'da 2008 yılında işlenen her beş suçtan birinin, 2011 ve 2012 yılları arasında da her dört suçtan birinin yabancı doğumlu vatandaşlar tarafından işlendiği gerekçesiyle suçlandıkları belirlenmiştir (Doyle & Wright, 2012).

Göçmenlerin suça yönelme veya suçtan uzak bir tutum geliştirmelerinde sahip oldukları fırsat yapısını esas alan kuramlar, çok kısıtlayıcı varsayımlar içermektedir. Göçmenler için yasal ve yasadışı çalışma çabası birlikte söz konusu olabilmektedir. Freeman (1996) bu örtüşmeyi, "suçluluğu besleme modeli" (foraging model of criminality) olarak ifade etmektedir. Meşru iş bulma olanakları mevcut olduğunda, kişi bu meşru olanakları kullanma imkânına sahip olur. Bununla birlikte, meşru fırsatlar söz konusu olmadığında, bireyde illegalite yöneliminin oluşması veya suç fırsatlarına angaje olması daha muhtemeldir. Ne düşük ücretli işgücü piyasası istihdamı, ne de küçük suçlar tek başına yeterli ekonomik kaynaklara sahip olma imkânı sağlamadığı için bireyler genellikle hem

meşru hem de gayri meşru faaliyetlerde birlikte bulunabilmektedirler (Reid vd., 2005; Freeman, 1996).

Göçmenler, göç ettikleri ülkelerde karşı karşıya kaldıkları sınırlı fırsat yapısından dolayı genellikle etnik çeteler etrafında örgütlenmiş kriminal bir göçmen alt-kültürünü benimseyebilmektedirler. Sınırlı meşru işgücü piyasası fırsatlarına tepki olarak oluşan kriminal göçmen alt kültürleri, göçmenlerin suça angaje olmalarında motive edici bir işlev görmektedir. Göçmenlerle ilişkili suç alt-kültüründe göçmenlerdeki suç yönelimi; hırsızlık, soygun ve gasp gibi mala yönelik suçlarında örgütlü bir niteliğe dönüşmektedir. Örgütlü suç yapıları, bölgelerini rakip çetelerden sistematik bir şekilde korumak ve diğer çetelere karşı pozisyonlarını güçlendirmek için şiddet eylemlerine başvurumaktadırlar. Bu da, şiddet suçlarının artışına yol açmaktadır (Reid vd., 2005; Bankston, 1998; Cohen, 1955; Sellin, 1938).

Göç ve suç arasında bir ilişkinin varlığını kabul eden araştırmaları kendi içerisinde de gruplara ayırmak mümkündür.

Suç ve Göç İlişkisinin İkinci ve Sonraki Nesil İle İlişkili Olduğunu İleri Süren Araştırmalar

Göçün, suç üzerinde etkili olduğunu ileri süren kimi araştırmalar özellikle ikinci ve sonraki nesile dikkat çekmektedirler. Bu gruptaki araştırmalar özellikle ikinci ve sonraki nesil göçmen gençlerinin daha çok suça yöneldikleri yönünde bulgular saptamıştır.

Özellikle ABD örneğinde yapılmış bazı çalışmalar, suç probleminin ikinci ve sonraki kuşak ile daha çok ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu araştırmalarda, ikinci kuşak kapsamında olanların, yabancı doğumlu göçmenlerden daha yüksek düzeyde tutuklanma, suçlanma ve hapsedme oranlarına sahip oldukları saptanmıştır. Bazen, ikinci kuşak üyeler arasındaki suçluluk düzeylerinin, yerli doğumlu ebeveynlerden (üçüncü ve daha sonraki kuşak) daha fazla gerçekleştiği tespit edilmiştir. İkinci neslin üyeleri tarafından işlenen suç kalıpları, yabancı doğumlu ebeveynler arasında bulunan kalıplardan, yerli doğumlu olan kalıplara doğru bir değişim kayması yaşanmıştır. İlk çalışmalar, halka açık yerlerde toplumun huzurunu bozacak şekilde sarhoş olma, yabancı doğumlu beyazlar arasında en yaygın suç olduğunu ortaya koymuştur. Ancak yabancı doğumlu olanların çocukları, yabancı doğumlu ebeveynlerinden kişiye ve mallara yönelik suçlardan (cinayet ve sahtekarlık gibi) daha çok ciddi olarak suçlanmış ve tutuklanmışlardır. Soygunla ilgili olarak da, ikinci nesil üyeler arasında tutuklanma oranları, yabancı doğumlu ebeveynlerininkinden dört kat fazla gerçekleşmiş ve hatta ABD doğumlu ebeveynlerin oranı, ABD'de doğan beyazlar arasındaki tutuklanma oranlarını bile aşmıştır. Son dönemlerde yapılan araştırmalar, ikinci ve üçüncü kuşaklara mensup kişilerin, birinci nesil ile benzerlik arz edenlerden daha fazla madde kullanma, mala yönelik ve cinayet de

dâhil olmak üzere bazı şiddet suçları işlediklerini ortaya koymuştur (Bui, 2009: 178).

İkinci nesil bireylerin, yabancı doğumlu ebeveynlerine kıyasla daha yüksek suçluluk oranlarına sahip olmalarına rağmen, yine de birinci ve ikinci kuşak arasındaki farklılık; ait oldukları ırksal gruplara, yerleşim bölgelerine ve suç türlerine göre değişiklik göstermektedir. Son dönemde yapılan araştırmalar, göçmenlerin yoğun olarak yaşadıkları bölgelerde yaşayan ikinci kuşak göçmenlerinin, düşük göçmen yoğunluklu bölgelerde yaşayanlardan daha düşük bir suç düzeyine sahip olma eğiliminde olduğunu göstermektedir. İkinci kuşak arasındaki suç oranları, yoksulluk ve işsizlik düzeyinin yüksek olduğu bölgelerde daha yüksek olarak gerçekleşmektedir. Bununla birlikte, beyaz ve Asya-Amerikalı ergenlerin madde kullanma suçlarında, ikinci ve üçüncü nesiller arasında yüksek çıkma eğilimi göstermesine rağmen nesiller/kuşaklar arasında şiddet ve mala yönelik suçlarında az bir değişiklik gerçekleşmiştir. Öte yandan, siyahi ırka mensup ergenler arasında, 2. ve 3. nesillerde şiddet ve mala yönelik suçlarda artış görülürken, madde kullanma düzeylerinde üç nesil boyunca stabil kaldığı gözlenmiştir (Bui, 2009: 178).

Göçmen çocuklarının birçoğu, göç ettikleri yeni ülkelerde eğitim yetersizliği, düşük ekonomik fırsatlar, kültürel çatışmalar, yabancılaşma ve sapkın alt kültürlerle maruz kalma gibi karşı karşıya geldikleri zorlukların üstesinden gelmekte güçlük çekmektedirler. Öte yandan farklı etnik gruplardan oluşan yerleşimcilerin ve nesillerin suçluluk kalıplarında meydana gelen değişimler, göçmenlerin suç ve suçluluk yapıları üzerinde akültürasyonun ve segmenter asimilasyonun etkilerini göstermektedir. Asya kökenli ikinci nesil beyaz gençler arasında madde kullanma alışkanlığı ve bu alışkanlığın oranının artması, bu gençlerin ana akım toplum ve Amerikan orta sınıfına olan entegrasyonlarının ve akültürasyon sürecinin bir sonucu olarak görülebilir. İkinci ve üçüncü kuşak içerisinde siyahi ırk ve İspanyollar arasında şiddet ve mala yönelik suçların artması, bu gençlerin örgütsüz ve yoksul yerleşim bölgelerindeki muhalif alt kültürlerle asimile olmaları ve ilgili kültürlerle olan entegrasyonunu bağlamında açıklanmaktadır. Siyahi ırktan olanlar ile İspanyollar, beyaz ve Asyalılardan daha fazla yoksulluk ve yerleşimsel ayrımcılığa (segregation) maruz kalmaktadırlar. Geleneksel aile yapılarının, etnik kültürlerin ve kimliğin koruyucu etkileri, ikinci ve sonraki kuşaklarda azaldığından, gecekonduda yaşayan ikinci nesil siyahi ve İspanyol gençlerinin ikamet ettikleri yerleşim yerlerindeki sapkın alt-kültürüne asimilasyonunları kolaylaşmakta ve onların mala yönelik ve şiddet suçlarına olan katılımları artmaktadır (Bui, 2009: 178-179).

Ancak yerli doğumlu olanlara kıyasla birinci ve ikinci göçmen kuşaktan olanların suçluluk düzeyleri bir tartışma konusu olarak ilgili literatürdeki yerini korumaktadır. Kimi araştırmalar ikinci neslin birinci nesle kıyasla daha sıklıkta suç işlediğini saptarken, kimileri de böyle bir ilişkiyi saptamamıştır. Bu nedenle

ikinci ve sonraki neslin suçlulukla daha güçlü bir ilişki içerisinde olduğu savı, genel bir argüman olarak ileri sürülemez.

Suçluluk düzeylerinin yanı sıra göçmenler ile yerli doğumlu olanların işledikleri suç kalıpları/türleri de farklılık arz edebilmektedir. Yapılmış bazı araştırmalar, Birleşik Devletler 'deki Güneydoğu Asyalıların, yerli beyazlardan daha fazla oranda hırsızlık (otomobil v.d. küçük hırsızlıklar gibi) suçları işlediklerini göstermektedir. İlk dönem araştırmalar; hırsızlık, soygun, gasp gibi ekonomik kazanç sağlayan mala yönelik suçlarda yerli doğumlu olanların yabancı doğumlu olan gruplara kıyasla daha yüksek mahkûmiyet oranına sahip olduğunu saptamıştır. Kamu politikalarına karşı işlenen suçlarda (silah taşıma, sarhoşluk, serserilik ve izinsizlik/okuldan kaçma) yabancı doğumlu olanlar, yerli doğumlu olanlardan daha yüksek mahkûmiyet oranına sahip olduğu tespit edilmiştir. Yabancı doğumlular arasında cinayet ve ağır saldırı suçları için resmi cezai kovuşturma/veya bu konudaki suçluluk isnadı oranı, yerli doğumlu beyazlar arasındaki suçlara oransal olarak yaklaştığı ve dahası bazı bölgelerde biraz daha yüksek oranda gerçekleştiği yönünde sonuçlar elde edilmiştir (Bui, 2009: 177).

Farklı uluslara mensup gruplar arasında farklı suçluluk kalıpları da tespit edilmiştir. Göçmen İtalyan grubunun cinayet, tecavüz ve adam kaçırmaya suçlarından; Rusların hırsızlık ve çalıntı malları satın almak suçlarından; Fransızların da iffetsizlik ve fahişelik suçlarından yüksek mahkûmiyet oranlarına sahip oldukları tespit edilmiştir (Bui, 2009: 177).

Göçmenlerin suç oranlarını yüksek düzeyde saptayan kimi araştırmalara yönelik bazı eleştiriler yöneltilmiştir. Bu eleştirilerin başında, göçmenlere potansiyel suçlu muamelesi yapıldığı yönündeki iddialar gelmektedir. Bu nedenle bazı araştırmalar da, bazı etnik grupların resmi ve gayri resmi suç istatistiklerinde aşırı derecede temsil edildiklerini ileri sürmektedir (Peterson vd., 2006; Bowling & Phillips, 2002; Wortley, 2008).

Batı ülkelerinde yerli doğumlu olanlara kıyasla göçmenlerin hapsedilme oranları karşılaştırıldığında, yer yer göçmenlerin oranının daha yüksek çıktığı tespit edilmiştir. Bunun nedeni olarak göçmenlerin kriminal grup olduğu yönündeki yaklaşım ve ayrımcı politikaların etkisi gösterilmektedir. Bu yaklaşıma göre göçmenler, yerli doğumlu olanlara kıyasla daha çok ceza adalet sistemine konu olmaktadır. Çünkü kendi ülkelerine kaçacakları ihtimali nedeniyle göçmenlerin, kefaletle bırakılma yerine tutukluluk veya hapsedilme oranları muhtemelen daha yüksek gerçekleşmektedir. Göçmenlerin hapsedilme ihtimalinin yüksek olmasına rağmen, yaş, cinsiyet ve istihdam durumuna ilişkin değişkenler kontrol altında tutulduğunda, göçmenlerin yerli doğumlu nüfusa kıyasla daha az hapsedilme sıklığı eğilimini sergiledikleri belirlenmiştir (Hagan & Palloni, 1999).

Göç ve Suç Arasındaki İlişkinin Sadece Bazı Suç Türü İle Sınırlı Olduğunu Saptayan Araştırmalar

2004 - 2011 yılları arasında Avrupa Birliğine katılan yeni üye ülkelerden, Birleşik Krallık'a göçmenlerin hızlı bir şekilde giriş yaptıkları müşahede edilmiştir. 2014 yılından bu yana Romanya ve Bulgar göçmenlerinin Birleşik Krallık'a olan akışları ile birlikte siyasi ve kamusal alanda Doğu Avrupa kökenliler tarafından işlendiği varsayılan ve bu nedenle giderek artan bir suç dalgası korkusunun egemen olmaya başladığı ileri sürülmüştür. Londra Büyükşehir Polis birimindeki veriler esas alınarak; Polonya, Litvanya ve diğer Doğu Avrupa ülkelerinden gelen yabancı doğumlu vatandaşların, 2010 - 2011 yılları arasında Londra'da işlenen suçların yaklaşık % 25'inden sorumlu olduğuna dair tahminlerde bulunulmuştur (Stansfield, 2016: 1426-1427).

Eylül 2010 - 31 Ağustos 2011 yılı tarihleri arasında Londra Büyükşehir Polis birimi tarafından derlenen veriler; suçlanan, uyarılan, cezalandırılan ve tutuklanan 195.714 suçlu kişi içerisinde 46.588'inin yabancı uyruklu olduğunu ve bunun toplam suçlardaki oranın % 24'e karşılık geldiğini ortaya koymuştur. Ayrıca, Polonya ve Romanya doğumlu olanlar, yabancı ülke doğumlu olan tüm diğer bireylere göre daha fazla tutuklanmışlardır. Aynı zamanda bunların belirli suç türlerine karışma ihtimallerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Londra'da 2010 ve 2011 yılları arasındaki dönemde, yabancı doğumlu/uyruklu olanlar içerisindeki suçluların, % 90'nının uyuşturucu şüphelisi olduğu ve tüm suçların yaklaşık % 35'inin de cinsel suçlu şüphelisi olduğu saptanmıştır (Stansfield, 2016: 1429).

Birleşik Krallık'a yönelen son Doğu Avrupa göçü ile suç arasındaki ilişkiye odaklanan bir çalışma da ise (İngiltere ve Galler'deki 348 yerel birimin verilerini kullanarak yapılan bir çalışma), göçün yüksek oranda gerçekleştiği bölgelerde yüksek şiddet suç oranlarının tespit edilmediği ancak yüksek oranda uyuşturucu suçlarının işlendiğine ilişkin bulguların saptandığı tespit edilmiştir (Stansfield, 2016: 1426-1427). Spenkuch (2013) da il verilerini esas alarak yaptığı çalışmada göçün, şiddet suçları üzerinde değil, mala yönelik suçlar üzerinde etkili olduğu yönünde bulgular saptamıştır (Piopiunik & Ruhose, 2017: 258).

Sonuç olarak göç, kriminal yönelimler üzerinde etkili olan veya suça yol açıcı özelliği bulunan önemli bir faktördür. Özellikle sosyal örgütsüzlük, gerilim ve kültürel kuramlar bu ilişkiyi öngörmektedir. Bu yaklaşımlar göçmenlerin, yerli doğan insanlara göre daha fazla suç işlediklerini ve bunun da göçün, suç üzerinde etkili bir unsur olarak rol oynadığını belirtmiş olmaktadır.

Göçün, suç oranlarını artırıcı etkisi ile ilişkilendirilebilecek diğer bir faktör de, göç edilen bölgenin istihdam yapısıdır. Çünkü göç edenler, suçluluk düzeylerinden bağımsız olarak yerel işgücü piyasa yapısını değiştirmektedirler. Göçmenlerin, göç ettikleri yerlerde istihdam fırsatlarının mevcut olduğunu bilmeleri durumunda, suça yönelmeleri için bir gerekçeleri bulunmamaktadır. Kentsel işgücü piyasaları üzerine yapılan bir araştırma, bazı göçmenlerin yerli

doğumlu bazı insanlara göre daha az engel ile karşı karşıya olduklarını göstermektedir. Aslında bazı araştırmalar, işverenlerin önemli bir kısmının çalıştırmak için göçmenleri, yerli doğumlu olanlara kıyasla daha çok tercih ettiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da artan göç ile birlikte göçmenlerin yerli doğumlu azınlıkların yerini alabileceğini (Waldinger, 1996, 1997) ve bu durumun da suçluluğun artmasına neden olduğu şeklinde değerlendirilmektedir (Wilson, 1987, 1996). Bu araştırmalar göç olgusunun, kentlerin demografik ve ekonomik yapısını değiştirerek veya yeniden şekillendirerek, yerli doğumlu olan bireylerin de suçluluk düzeylerini arttırdığını ileri sürmektedir (Reid vd., 2005: 5).

Göç ve Suç Arasındaki İlişkinin Bazı Etnik Gruplarla İlişkili Olduğunu Belirleyen Araştırmalar

Göç ve suç ilişkisi kapsamında çözümlenmesi gereken diğer bir faktör de, göçmenlerin etnik aidiyetleridir. Farklı göçmen gruplarının suçluluk durumlarını araştıran Martinez ve Lee (2000) Miami'deki; Haiti, Jamaikalı ve Mariel Küba göçmenlerinin, yerli doğumlu olan insanlara kıyasla daha düşük kriminal suçluluk düzeylerine sahip olduklarını belirtmektedirler (Reid vd., 2005: 8).

Yapılan bazı çalışmalar, belirli zamanlarda ve yerlerde belirli göçmen gruplarının suç eylemlerine diğerlerinden daha fazla katıldıklarını/dahil olduklarını saptamıştır. Örneğin Rattner (2007), İsrail'deki göçmen Rusların yerli doğumlu İsraililere göre daha yüksek oranda suç işlemiş olduğunu tespit etmiştir. Siegel ve Bovenkerk (2007) de, Hollanda'daki organize suçların çoğundan Rus göçmenlerin sorumlu olduğunu ileri sürmüşlerdir. Benzer şekilde Jones (2007) de Jamaikalı mülk sahiplerinin; silah ve uyuşturucu kaçakçılığı ve kara para aklama ile uğraşan kapsamlı, ulus ötesi bir suç ağı oluşturduğunu belgelemektedir. Göç, etnisite ve suçla ilgili politik tartışmaların büyük kısmı çeteler, organize suçlar ve terörizm konularında yoğunlaşmıştır. Örneğin, Kanada polis yetkilileri, son dönemde Vancouver bölgesinde meydana gelen şiddet olaylarını, hem Asya hem de Hint-Kanadalı (Indo-Canadian) çetelerin faaliyetleri ile ilişkilendirmişlerdir (Wortley, 2009).

Göçmenler arasındaki suç oranları yerleşim yerlerine göre, aynı ırksal ve etnik gruplar için bile farklılık göstermektedir. Porto Riko'lu yeni gelenler arasında, Porto Riko'lu başka yerleşim bölgelerinde yaşayanların yerli beyaz halk ile karşılaştırıldığında bunlar içerisinde New York'ta yaşayanların cinayet işleme oranı daha yüksek gerçekleşmiştir. Meksikalı nüfusun yoğun olduğu Teksas ve Kaliforniya'daki kırsal alanlardaki yabancı doğumlu Meksikalıların suçluluk oranı, doğuştan bu bölgenin yerlisi olanlara nispeten daha düşük düzeyde gerçekleştiği saptanmıştır. Kentsel yerleşim bölgelerinde, Meksika göçmenlerinin göreceli olarak suç oranı daha yüksek gerçekleşmiştir (Bui, 2009: 177).

Kuzey Amerika, İngiltere ve Hollanda gibi ülkelerde üst düzeyde uyuşturucu kaçakçılığı üzerine yapılan araştırmalar, bazı çetelerin veya organize suç gruplarının neden belirli etnik veya ırksal gruplarla sınırlı olduğunu açıklarken,

etnisite bağlamında gerçekleşen “güven” ve “dostluk” olgusunun önemine dikkat çekmektedirler (Desroches, 2007). Uyuşturucu kaçakçıları, “bağımsız girişimciler” olarak genellikle enformel ve gevşek biçimde organize olmuş yapılar aracılığıyla çalışmaktadırlar. Bireysel tacirler, pazar payı paylaşımı için rekabet eder ve genellikle yalnızca aynı etnik kökenden gelen güvenilir kişilerle ilgilenirler. Örneğin uyuşturucu satıcılarıyla yapılan röportajlarda, çoğu uyuşturucu satıcı bayi ve iştirakçilerinin ırk, etnisite veya akraba bağlarına dayalı önceden var olan ilişkileri olduğu saptanmıştır. Etnik bağlar, yeni satıcılara ticaretin püf noktalarını veya hilelerini öğreten fırsat yapıları olarak da işlev görmektedir. Etnik köken, aynı ülkelerdeki kültürel bağların uyuşturucu ithalatına yardımcı olmak için kullanıldığında da önemli bir rol oynayabilmektedir. İlginçtir ki, güçlü etnik ve akrabalık ağları, üst düzey uyuşturucu kaçakçılarının güvenliğini sağlamaya yardımcı olmasına rağmen, uyuşturucu ekonomisi için taşıdığı fırsatı da sınırlayabilme ihtimali bulunmaktadır. Örneğin Desroches (2007), bazı uyuşturucu satıcılarının, güvenilir etnik gruplar dışındaki insanlarla çalışmaktan rahatsızlık duydukları için uyuşturucu ticaretini genişletmek için kârlı fırsatlardan kaçtıklarını tespit etmiştir (Wortley, 2009).

Burada belirtilmesi gereken diğer bir husus da, etnik gruplar tarafından işlenen suç türlerinin bazen farklılık arz ettiği gerçeğidir. Örneğin; Meksikalıların yerli doğumlu beyazlardan daha yüksek tutuklanma oranlarına sahip oldukları, ancak Meksikalı tutuklularının büyük çoğunluğunun; serserilik, esrar, marihuana bulundurma ve halka açık yerlerde toplumun huzurunu bozacak şekilde sarhoş olma gibi kamu düzeni ihlal eden kabahatlerden dolayı haklarında işlem yapıldığı tespit edilmiştir. Aynı şekilde Asyalı göçmenlerin kumar haricindeki diğer suçlardaki tutuklanma oranlarının düşük seyrinin devam ettiği belirtilmiştir. Yabancı doğumlu Çinlilerin, San Francisco'da var olan etnik gruplar içerisinde en yüksek tutuklama oranına sahip oldukları ve özellikle San Francisco ve diğer büyük şehirlerde Çinliler arasında kumar oynamanın, olağandışı yüksek tutuklanma oranlarına neden olduğu yönünde bulgular saptanmıştır (Bui, 2009: 177).

Göçün Suça Yol Açıcı Özelliğe Sahip Olmadığı: Suç ve Göç Arasında Bir İlişki Olmadığını veya İlişkinin Zayıf Olduğunu Belirleyen Araştırmalar

Göç ve suç ilişkisi üzerine odaklanan bazı araştırmalar da bu iki değişken arasında her hangi bir ilişkinin olmadığı veya bu ilişkinin çok düşük düzeyde olduğu yönünde sonuçlar elde etmişlerdir. Birleşik Krallık ‘ta yüksek göç alanlarındaki suç olgusunu inceleyen mevcut birkaç akademik çalışma, suç-göç birlikteliğine ilişkin çok az kanıt bulmuştur (Bell vd., 2013; Jaitman & Machin, 2013).

Bianchi vd., (2012), Sovyetler Birliği'nin yıkılması ve Balkan ülkelerindeki çatışmaların yarattığı motivasyonla 1990'lı yıllarda İtalya'da gerçekleşen göçmen nüfus artışının, soygunlar üzerinde güçlü etkisi olmakla birlikte toplam suç oranları üzerindeki etkisinin dikkate alınmayacak düzeyde önemsiz olduğunu ileri

sürmüşlerdir. Bell ve meslektaşlarının (2013), 2004 yılında AB'ye katılan sekiz Avrupa ülkesinden Birleşik Krallık'a yönelen iki farklı göçmen işçi ve sığınmacıların oluşturduğu göç dalgasının suç üzerindeki etkilerini araştırdıkları çalışmada, sadece mala yönelik suçlarda göçün etkisini saptamışlardır. Butcher ve Piehl (1998, 2007) Birleşik Devletler 'deki çalışmalarında (eyalet düzeyinde) göç ile suç arasında önemli bir ilişki saptayamamışlardır. Aynı şekilde Chalfin (2013) de, metropol verilerini kullanarak yaptığı çalışmada, Meksika göçmenlerinin suç arttırdığına dair bir bulgu elde edememiştir (Piopiunik & Ruhose, 2017: 258).

Bell ve meslektaşları, (Bell & Machin, 2013, Bell, vd., 2013) Jaitman ve Machin (2013) tarafından yapılan son bir çalışmada da, Doğu Avrupa'dan Birleşik Krallık'a gerçekleşen göçün, şiddet suçları üzerinde kayda değer bir etkisi olmadığı saptanmıştır (Stansfield, 2016: 1432-1433).

2004 yılından itibaren Doğu Avrupa ülkelerinden Birleşik Krallık' a olan göç, misafir ülke açısından etnik ve göçmen kompozisyonunda önemli değişikliklere neden olmuştur. 2007 yılında Romanya ve Bulgaristan gibi iki eski Doğu Bloku ülkesi, AB'ye üye olduktan sonra, İngiltere ve Galler'e olan göçlerinin suç oranları üzerindeki etkisini konu edinen bir çalışmada, 2004 yılından bu yana göçün en çok gerçekleştiği bölgelerde soygun, şiddet veya cinsel suçlarda yüksek düzeyde bir artış tespit edilememiştir. Ancak göçmen topluluklarda, daha üst düzeyde uyuşturucu suçlarını tecrübe ettiklerine dair bulgular saptanmıştır. Yapısal olumsuzluk gösterge düzeylerinin suç oranı ile olası bir ilişki içerip içermediğinin araştırıldığı çalışmada, özellikle Polonya'dan gelen göçmen oranının daha yüksek gerçekleştiği bölgelerde daha yüksek oranda soygun ve cinsel suçların işlendiği tespit edilmiştir. Bu ilişki saptamada, yapısal dezavantaj unsurunun çalışmaya dahil edilmesinin etkili olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla, Birleşik Krallık'taki Doğu Avrupalı göçmenlerin diğer ülkelerden gelen göçmen gruplardan suçluluk açısından farklı olmadığı tezi ile örtüşen bir yaklaşıma sahip olduğu ifade edilmiştir (Bell vd., 2013). Göçmenlerin istihdam edildikleri işin türü, niteliği ve kazanç durumlarına göre cinayet, soygun ve cinsel suçlar gibi davranışlarla meşgul olma olasılıklarının daha düşük olacağı ileri sürülmektedir (Stansfield, 2016: 1441-1442).

Makro düzeyde konuya ilişkin olarak ilk dönemlerde yapılan üç araştırmada da (bkz. Industrial Commission 1901, the Immigration Commission, 1911 ve The National Commission on Law Observance and Enforcement, 1931-1932 veya aynı zamanda "The Wickersham Commission", başlığıyla da popüler olan çalışma) yabancı doğumlu kişilerin yüksek oranda ikamet ettikleri şehirlerde işlenen suç oranının, yabancı doğumlu kişilerin oranının daha düşük olduğu şehirlerden daha yüksek oranda gerçekleşmediği saptanmıştır. Mikro düzeyde de yapılan bir çalışmada, ABD'de yabancı doğumlu beyazların yerli doğumlu beyazlara kıyasla daha az kriminal yönelim içerisinde oldukları belirlenmiştir. Aynı şekilde mahkeme kayıtları da, yabancı doğumlu kişilerin yerli doğumlu

olanlara kıyasla suçlu bulunma ihtimalinin daha az olduğunu göstermektedir (Bui, 2009: 176).

Son dönemlerde gerçekleştirilen bazı araştırmalarda da benzer bulgular elde etmiştir. Bir anlamda, yabancı doğumlu olanların yoğun olarak ikamet ettikleri mahallelerde, daha az oranda yabancı doğumlu yerleşimcilerin bulunduğu bölgeye kıyasla daha az oranda şiddet düzeyine sahip oldukları saptanmıştır. El Paso, Teksas ve California, San Diego gibi ABD - Meksika sınırındaki şehirler düşük suç bölgeleri olarak sıralanmaktadır ve New York gibi yoğun göçmen nüfusa sahip şehirler, Amerika Birleşik Devletleri'nin en güvenli yerleri arasında gösterilmektedir. Yüksek suç oranına sahip olduğu algısına sahip olan çeşitli etnik gruplar üzerine yapılan araştırmalarda da, göçmenler arasındaki suç oranının düşük olduğuna ilişkin saptamalarda bulunulduğu dikkat çekmektedir. ABD doğumlu Meksikalı Amerikalılarla ile ABD'deki yabancı doğumlu Meksikalılar karşılaştırıldığında, yabancı doğumlu olanlarda daha düşük düzeyde tutuklama, mahkumiyet ve hapsedilme oranları saptanmıştır. Miami, Florida, Haiti ve Latino göçmenleri, kendi grup büyüklüklerine kıyasla daha az cinayet suçundan sorumlu tutulmuşlardır. Haitililer arasında cinayet oranı, aynı bölgedeki ABD doğumlu siyahlardan çok daha düşük gerçekleşmiştir ve bazı durumlarda da ABD doğumlu beyazlardan da daha düşük gerçekleşmiştir. 1980'lerde Amerika Birleşik Devletleri'ne Küba'dan gelen Mariel mültecilerinden cinayet suçunu işleyenlerin oranları düşük olarak tespit edilmiştir (Bui, 2009: 176).

Butcher ve Piehl, farklı ırk ve etnik kökenden gelen yeni göçmenlerin eğitim seviyelerinin düşük düzeyde olduğu halde, yerli halka oranla hapsedilme seviyelerinin önemli oranda düşük gerçekleştiğini tespit etmişlerdir. 2000 yılında, hapisane nüfusunun büyük çoğunluğunu oluşturan 18 ile 39 yaşları arasındaki erkekler arasında, yabancı doğumlu olanların mahkumiyet oranının (% 0.7) yerli doğumlu olanlara (% 3,5) kıyasla beş kat daha düşük olduğu saptanmıştır (Bui, 2009: 176).

Özellikle genç yaş grubundaki göçmenlerin diğer yaş gruplarına kıyasla suçluluk oranlarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Yapılan son dönemlerdeki araştırmalar göçmenler arasında suç oranları üzerinde yaş ve cinsiyetin etkisini göstermektedir. Miami'de cinayet oranlarının, 1980'lerden sonra Afro-Karayipler'deki göçmenlerin (Mariel Küba, Haiti ve Jamaikalılar dahil) gelmesinden kısa bir süre sonra arttığı saptanmıştır. 1990'ların sonunda, genç yaştaki göçmen gruplarına mensup bireylerin yaşça büyümeleri sonucunda, genç nüfus oranının azalmasına bağlı olarak cinayet oranlarının da hızlı bir şekilde düşme eğilimi gösterdiği gözlemlenmiştir. Hagan ve Palloni (1998)'e göre -göçmen statülerine bakılmaksızın- genç erkek nüfus oranları orantısız olan İspanyol kökenli göçmenlerin suça karışma riskleri daha yüksektir. Yaş ve cinsiyet değişkenleri göz önüne alındığında, İspanyol kökenli göçmenlerin suç işleme olasılıklarının yerli doğumlu olanlardan daha az olduğu görülmüştür (Bui, 2009: 177).

Butcher ve Piehl (1998), 1980-1990 yılları arasını kapsayan verilerden hareketle, büyük kentlerde küçük bir örnek üzerinde yaptıkları çalışmada, göç eden nüfusun yüzdesi ile suç oranı arasında hiçbir ilişki tespit etmemişlerdir. Benzer şekilde, daha büyük bir şehir örneği üzerinde yapılan bir çalışmada da Martinez (2000), göçün oranının yüksek olduğu Latin kökenlilerde cinayet suçları üzerinde hiçbir etkisinin olmadığını veya olumsuz bir etkisinin olduğunu bulmuştur. Bunun istisnası, göç seviyeleri ile cinayet suç oranları arasındaki pozitif ilişkidir (Reid vd., 2005: 8).

Sonuç olarak suç ve göç arasındaki ilişkinin zayıflığını saptayan bu araştırmaların sonuçlarını genelleştirmek mümkün değildir. Çünkü konuya ilişkin yapılmış araştırmaların tümünün, göçmenler arasındaki suçluluk oranını düşük olarak saptadıkları söylenemez.

Göçün Suç Önleyici Özelliği: Göçün Suç Oranını Azalttığını İleri Süren Araştırmalar

Bu grupta yer alan araştırmalar, göçün suçu arttırmak yerine azalttığını ileri sürmektedir. Aynı şekilde burada, yerli doğumlu olanların, göçmenlerden daha çok suç işlediği ileri sürülmektedir.

Göçün suça neden olduğu inancı ya da hipotezi, son dönemlerde yapılan çalışmalarda ciddi şekilde sorgulanmaya başlanmıştır. Örneğin ünlü sosyolog Robert Sampson (2006), 1990'ların başında ABD'de düşmeye başlayan suçların, kısmen göçteki artışlarla açıklanabileceğini savunmuştur. Bu kapsamda giderek sayısı artan çok sayıda araştırma, göçmenlerin yerli doğumlu olanlardan daha çok yasalara uygun davrandıklarını gösteren bulgular saptamıştır (Martinez, 2008; Martinez & Valenzuela, 2006; Rumbaut & Ewing, 2007; Yeager, 1996). Konuya ilişkin çarpıcı bir bulgu da göçmenlerin, başka göçmen çoğunluğunun ikamet ettiği mahallelerde yaşadıkları zaman daha az suça iştirak ettikleri veya onların suçla meşgul olma ihtimallerinin daha düşük düzeyde gerçekleştiğidir (Sampson, 2006).

Reid vd., (2005) ev sahibi ülkedeki demografik ve ekonomik özellikler kontrol altına alındıktan sonra, göçün suç oranlarını arttırmadığını ve göçün bazı yönleri ile metropol bölgelerindeki suçları azalttığını tespit etmişlerdir. Onlar, göç ve suç arasında bir ilişkinin olduğu yönünde kamuoyunda paylaşılan popüler görüşlerin aksine bu ilişkiyi araştıran ampirik araştırmaların sayısının az olduğunu ileri sürmüşlerdir (Reid vd., 2005: 1)

Günümüzdeki göçmen geçiş bölgelerinde -en azından Amerika Birleşik Devletleri için- suç oranında en büyük düşüşlerin gerçekleşmesi dikkat çekicidir. Sampson (2008)'a göre, Chicago'daki suçlar 1990'ların sonlarında göçün artmasıyla birlikte düşme eğilimi göstermiştir. Ona göre, suç oranındaki bu düşüş sadece birinci nesil göçmenlerle sınırlı değildir. Kanıtlar, ikinci nesil göçmenlerin mensup oldukları etnik ve kültürel yapılarını önemli ölçüde korurken bile Chicago yaşamına başarılı

bir şekilde entegre olduklarını göstermektedir (Kasinitz vd., 2008). Çağdaş Amerikan toplumunda son dönemlerde göç ve şiddet arasındaki ilişkiyi saptama konusunda yapılan ampirik araştırmalar, Chicago kentindeki düşüşün yanı sıra, yeni gelen Latin kökenli göçmenlerin yerleşim bölgelerindeki veya şehirlerdeki varlıklarının, kriminal şiddet üzerindeki etkisinin önemsiz düzeyde olduğu yönündeki bulgularla önemli ölçüde tutarlılık arz ettiği belirtilmektedir (Lee vd., 2001; MacDonald & Sampson, 2012). Martinez ve Lee, Ulusal Adalet Enstitüsü için hazırladıkları raporda (2000), suç ve göç arasındaki ilişkiyi, "...göçmenlerin.....neredeysen daima yerli gruplardan daha düşük suç oranları sergilemektedirler" (s. 496) şeklinde özetlemişlerdir. Bu ifade raporda, yüzyılın temel araştırma bulgusu olarak belirtilmektedir (Stansfield, 2016: 1432).

Martinez ve Stowell (2012), Latino kenti, San Antonio ve yoğun bir şekilde 1980'lerden beri Küba ve Miami menşeli ortaya çıkan farklı göç bağlarını esas aldıkları çalışmalarında; farklı zamanlardaki farklı cinayet türlerini ve bölgesel yoğunlaşma türlerini dikkate almalarına rağmen, zaman ve mekan genelinde hem ulusal hem de yerel düzeyde, "daha fazla göçmenin daha fazla cinayet suçu işledikleri anlamına gelmediği" saptamasında bulunmuşlardır (Stansfield, 2016: 1432).

Amerika Birleşik Devletlerine olan göçlerin tarihsel olarak en çok yoğunlaştığı 1990'lerin ilk dönemi (özellikle Merkez ve Güney Amerika'dan göçlerin olduğu dönem) ile Amerika Birleşik Devletinde suç oranlarının (şiddet ve mala yönelik suçlar) azalma eğilimi içerisine girmeye başladığı yıllar aynı döneme denk gelmektedir. Tüm etnik göçmen grupları içerisinde gençlerin tutuklanma oranı da düşük olarak kaydedilmiştir (Stansfield, 2016: 1427). Bu saptamalar çok belirgin olarak, göç ile birlikte suçlarda her zaman bir artış eğiliminin gerçekleşmediğini göstermektedir.

Adelman ve arkadaşları, 1970 ile 2010 yılları arası 40 yıllık dönemi kapsayan metropoliten bölgelerindeki göç-suç ilişkisine odaklandıkları araştırmalarında, göçün sürekli olarak şiddet (örneğin cinayet) ve mala yönelik (örneğin hırsızlık) suçlardaki düşüşlerle bağlantılı olduğunu gösteren sonuçlar ortaya koymuşlardır (Adelman vd., 2017). Göç akışının yoğunlaştığı günümüzde batı ülkelerinde suç oranlarında gerçekleşen düşüşler, göçün suç oranlarını arttırdığı yönündeki argümanı tartışmalı kılmaktadır. Reid vd., (2005) de, ABD Metropol bölgelerinde, göç ve suç ilişkisi üzerine yaptıkları çalışmada elde ettikleri bulguların, göçün suç oranlarını arttırmadığı yönünde olduğunu ileri sürmektedirler.

Bu saptamalar aynı zamanda, suç ve göç arasında bir ilişki öngören geleneksel kriminolojik teorilerinin varsayımlarını da tartışmalı kılmaktadır. Kriminolojik teoriler, göçün yüksek düzeyde gerçekleştiği metropollerde yüksek suç oranlarının gerçekleşeceğini varsaymaktadır. Göçmenlerin sahip oldukları fırsat yapılarını, göçmen alt-kültürlerini ve sosyal örgütsüzlüğü öne çıkaran

kriminolojik kuramlar göçün, suç oranlarını arttırdığını veya göçmenleri daha fazla suça eğilimli kıldığını öngörmektedir. Reid vd., yaptıkları çalışmada, metropollerde gerek mala yönelik gerekse de şiddet suçlarında bir artışı saptamamışlardır. Dahası onlara göre, son dönemlerdeki göçün ve Asya'dan gerçekleşen göçün, hem cinayet ve hem de hırsızlık olaylarında suçu azaltıcı yönde etki yaratmıştır (Reid vd., 2005).

Göç olgusunun, suç oranları üzerinde azaltıcı yönde etkili olması, göçün kentsel alanları ekonomik açıdan yeniden canlandırmasının etkisi ile açıklanabilir. Şehir merkezlerine yerleşmiş göçmen yerleşimciler tarafından gerçekleştirilen ekonomik canlanma, özellikle mala yönelik suçlarda azalmaya neden olabilmektedir.

Mesleki ve endüstriyel düzeyde yapılan araştırmalar, göçmenlerin belirli iş ve mesleklerde yerli doğumlu azınlık gruplarıyla yer değiştirdiğini veya bu işleri sıçrama tahtası olarak kullandıklarını ortaya koymuştur (Adelman & Tolnay, 2003; Waldinger, 1996, 1997). Ancak göçmen yoğunluğunun, kamu ve özel sektörlerde yeni hizmet alanları yaratacak bir düzeyde gerçekleşmesi durumunda, büyük bir göçmen nüfusun yerli doğumlu insanlar için daha iyi işler üretebilme potansiyelini taşıdığını ileri sürmek mümkündür. Dolayısıyla yerli doğumlu azınlık grup üyelerinin, göçün artışına bağlı olarak yüksek ücret getirici mesleklere terfi olma olasılıkları artmaktadır. Çünkü göçmenler sadece yerli doğumlu olanların ellerinden işlerini almazlar, aynı zamanda yerli doğumlu olanların sahip oldukları işleri de yapar duruma gelmektedirler (Rosenfeld & Tienda, 1999). Bu çerçevede göç, yerli doğumlu olanların ekonomik fırsatlarını da artırarak suç işleme oranlarının azalmasında etkili olabilmektedir. Bu nedenle, küçük düzeyde de olsa gözlemlenen suç oranlarındaki azalmalar, sadece göçmenlerin suç oranları ile sınırlı kalmayıp yerli doğumlu olanların da suç oranlarında azalmalar meydana getirmektedir (Reid vd., 2005: 19-20).

Ayrıca göçmenlerin genellikle ekonomik açıdan dezavantajlı oldukları varsayımı, günümüze kıyasla 20 yy. başları için daha doğru bir yaklaşım gibi görünmektedir. Zhou (2001: 206) yüzyılın Avrupalı göçmenlerini tasvir etmek için kullanılan, "yoksul, eğitimsiz ve vasıfsız, dağılık kitleler" imgesinin bugünkü yeni gelen göçmenler için geçerli bir tanım olmadığını ileri sürmektedir. Ona göre, çağdaş göçmen nüfusunun eğitim ve ekonomik statülerinde büyük değişimler veya gelişmeler gerçekleşmiştir. Amerika'ya daha yüksek eğitim düzeyi ile giren göçmen gruplarının daha iyi fırsat olanağını yakaladıkları ve düşük gelirli emsallerinden daha iyi bölgelerde ikamet ettikleri belirtilmektedir. Bu nedenle ABD'de, göçmenlerin göç ettikleri bölgelerde ciddi ekonomik olumsuzluklar ile karşılaşmayacakları koşuluyla suç oranlarının artması yerine azalma eğilimi gösterecektir (Reid vd., 2005: 5).

Günümüzde eğitim ve mesleki düzey ve nitelikleri düşük olan göçmenler, geçmiş dönemlerdeki göçmenlerin karşılaşmış oldukları ekonomik sorun veya

sınırlamalarla benzer biçimde karşı karşıya gelmeyeabilmektedirler. Logan ve vd., (1994) bazı şehirlerde etnik yerleşim bölgelerine ek olarak, birçok göçmen grubun yerli işletmelerle rekabet edemeyecek bölgeler yerine başka ekonomik bölgelere yerleştirilebileceklerini belirtmektedirler. Böylece hem yerleştikleri bölgeler, hem de işe yerleşmeler açısından göçmenler için önemli fırsatlar sağlanmış olacaktır. Bu şekilde göçmenlerin etnik kökenleri nedeniyle önceki göçmenler tarafından kurulan işletmelerde istihdam olanakları yaratılarak, yerli şirketlerin ayrımcılığından kaçınmaları sağlanmış olmaktadır (Zhou, 1992; Reid vd., 2005: 6).

Günümüzde geçmişe kıyasla göçmenlerin emek piyasalarında ayrımcılığa maruz kaldıkları yönündeki varsayım her zaman gerçeği yansıtmayabilmektedir. Bazı işverenlerin, işçi tercihlerini düşük vasıflı yerli doğumlu çalışan veya düşük vasıflı yerli Afrikalı Amerikalı işçiden çok, düşük vasıflı göçmenlerden yana kullanabileceği belirtilmektedir (Beck, 1996; Waldinger, 1996, 1997; Wilson, 1996). Bu kapsamda aynı şekilde kentsel işgücü piyasalarında yerli kökenli siyah işçilerin verimliliği ve güvenilirliği hakkındaki ırkçı varsayımlar, yeni gelen göçmen gruplarının işe alınmaları konusunda lehte bir pozisyon oluşturabilmektedir (Wilson, 1996). Sonuç olarak bu yaklaşımın varlığı, düşük vasıflı göçmen işçilerinin, yerli doğumlu düşük nitelikli işçilerden daha az fırsatları olduğu şeklindeki varsayımın açıkça sorgulanmasına yol açmaktadır. Günümüzdeki araştırmalar da, ekonomik fırsat eksikliğinin/yetersizliğinin etnik gençlik çetelerinin yaygınlaşmasına veya daha genel olarak göçmen suçluluk oranının artmasına neden olduğu varsayımını tartışmalı kılmaktadır (Reid vd., 2005; Wilson, 1996; Çu, 1992).

Göç- Suç İlişkisi Üzerine Odaklanan Araştırma Sonuçlarının Farklılık Arz Etmesi

Göç ve suç ilişkisine odaklanan araştırmaların son derece karışık sonuçlar ortaya koyduğu görülmektedir. Kimi araştırmalar, göç olgusunun suç oranlarını arttırıcı yönde etki ettiğini saptarken, kimi araştırmalar da göç ve suç arasında her hangi bir ilişki saptayamamıştır. Göçün, suç üzerinde etkili olduğunu ortaya koyan araştırmalardan bazıları, göçmen gruplarda ikinci ve sonraki nesil unsuruna, göçmen grupların mensup oldukları etnisite ve göçmenlerin sosyo-ekonomik profillerine dikkat çekmişlerdir. Çok az sayıda çalışma da, göçün suç üzerinde azaltıcı yönde etkili olduğu saptamasında bulunmuştur. Aynı şekilde kimi araştırmalar da, göçün tüm suç türlerinde değil sadece bazı suç türlerinde etkili olduğunu saptamışlardır. Bu sonuçlar, konuya ilişkin literatür sonuçlarının önemli ölçüde birbiriyle örtüşmediğini göstermektedir.

Araştırmaların suç ve göç ilişkisi konusunda farklı bulgular saptamasının nedenlerini özetle şu şekilde belirtmek mümkündür:

1. Göçmenler taşıdıkları bireysel ve demografik özellikleri açısından farklılık arz etmektedir. Bu kapsamda yaş ve cinsiyet değişkeni, suç oranları üzerinde etkili

olan unsurların başında gelmektedir. Özellikle genç nüfusun fazla olduğu göçmen topluluklarda suç oranlarının daha yüksek gerçekleştiği, genç nüfus oranının azalması ile birlikte suç oranlarında da bir düşme eğiliminin gözlemlendiğine ilişkin araştırma bulguları söz konusudur.

2. Göçmenlerin yerleştikleri bölgelerde, göçmenlere yönelik var olan sosyal ve ekonomik destek düzeyi farklılık arz etmektedir. Aynı şekilde, göçmenlerin ikamet ettikleri bölgenin özellikleri de onların kriminal eğilimleri üzerinde etkili olmaktadır. Örneğin suç oranının yüksek olduğu bölgelere yerleşen göçmenlerin suç oranlarının yüksek düzeyde gerçekleşebileceği belirtilmektedir.

3. Göç edilen ülkede karşılaşılan sorunların türü, niteliği, yoğunluğu ve şiddeti suç oranları üzerinde etkili olabilmektedir. Örneğin, istihdama ilişkin fırsatların varlığı veya piyasaya giriş olanakları gibi.

4. Suç - göç ilişkisi etnik göçmen gruplarına göre de farklılık arz etmektedir. Araştırmalar bazı etnik göçmen gruplarında suç oranlarının veya bazı suç türlerinin daha çok işlendiği yönünde bulgular saptarken, farklı etnik gruplar üzerine odaklanan bazı araştırmalar da göçmenlerin suçluluk düzeylerinin yüksek olmadığını saptamıştır.

5. Çalışma sonuçları aynı zamanda, araştırmaların makro ve mikro düzeylerine göre de değişkenlik arz etmektedir. Reid, özellikle mikro düzeyde yapılmış mevcut araştırmaların büyük kısmının, göç ve suçla bağlantılı birçok kriminolojik teori ile çeliştiğini ileri sürmektedir. Aynı şekilde, güncel mikro düzeydeki araştırmaların pek çok açıdan sınırlılık veya zayıflık arz ettiği düşünülmektedir. Birincil zayıflıklardan biri, mikro düzeydeki çalışmaların neredeyse tümünün şiddet içeren suçlarla ilgili olmasıdır. Şiddet ve kişisel suçluluktan çok mala yönelik suçlar üzerinde göçün etkisinin daha yüksek oranda olduğu yönündeki beklentiyi teorik olarak haklı kılan nedenler bulunmaktadır. Göç ve suç ilişkisine odaklanan makro düzeydeki çalışmaların sonuçları ise karışık bir görünüm sergilemektedir. (Reid, 2005; Alaniz vd., 1998; Lee vd., 2001).

6. Bazı batı ülkelerinde yerli doğumlu olanlara kıyasla göçmenlerin hapsedilme oranlarının daha yüksek gerçekleştiği tespit edilmiştir. Bunun önemli bir nedeni, söz konusu ülkelerde göçmenlerin kriminal bir grup olarak görülmeleri, etiketlenmeleri veya potansiyel suçlu olarak kategorize edilerek daha çok adli kovuşturmayla konu olmaları ile ilintili olabilir. Burada ülkelerin göçmenlere yönelik yaklaşım ve politikalarının farklılık göstermesine bağlı olarak göçmenlerin suç oranları da farklılık arz edebilmektedir.

7. Diğer bir husus ise göçmenlerin suçluluk oranının, nesil veya kuşak bağlamında farklılaşmasıdır. Bazı araştırmalar ilk kuşağa kıyasla ikinci ve sonraki kuşak arasında suç oranlarının daha fazla olduğunu ortaya koymuştur. Diğer bir ifade ile yapılmış bazı araştırmalarda, ikinci kuşak kapsamında olanların, yabancı doğumlu göçmenlerden daha yüksek tutuklanma, suçlanma ve hapsedilme oranlarına sahip

oldukları yönünde bulgular saptanmıştır. Bu bulgular, suç probleminin ikinci ve sonraki kuşak ile daha çok ilişkili olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak göçmenlerin suçluluk düzeyleri, onların sahip oldukları sosyo-ekonomik, demografik, etnik ve kültürel yapı ile göç ettikleri ülkede karşılaştıkları sorunlar, göçmen politikaları, göçmenler için var olan veya sağlanan olanaklar, fırsatlar ve karşılaştıkları engellerin niteliğine göre farklılık arz edecektir.

SONUÇ

Göç ve suç ilişkisinin tespiti, geçmiş dönemlere kıyasla günümüzde daha sorunlu bir nitelik sergilemektedir. Özellikle son dönemlerde göç olgusu kapsamında ele alınan göç grupları, göç ile ilgili değişkenler ve göç süreci son derece karmaşık bir nitelik kazanmıştır. Günümüzde göç ve suç ilişkisine odaklanan araştırmaların sonuçları, konuya ilişkin formüle edilen kuramsal yaklaşımların varsayımlarından daha komplike sonuçlar ortaya koymuştur.

Göç ve suç ilişkisine odaklanan ve göçün suç oranları üzerinde etkili olduğunu ileri süren kuramların başında; sosyal örgütsüzlük, gerilim ve kültür kuramları gelmektedir. Göçün suç oranlarını arttırıcı etkide bulunduğunu ileri süren bu yaklaşımların yanı sıra kendini seçme, ithalat yaklaşımı, kısmi asimilasyon ve önyargı gibi kuramlar da farklı açıklama çerçevesi sunmaktadır. Kendi seçme perspektifi, göçmenlerin yerli topluluklara kıyasla daha az oranda suç eylemine katıldıklarını veya suç işleme eyleminden kaçındıklarını ileri sürerken, önyargı modeli de yerleşik toplulukların ve ilgili birimlerin (polis, yargı mensupları gibi) göçmenleri potansiyel suçlu olarak gördükleri ve bu yönde işlem yaptıklarını (daha çok gözaltına aldıkları ve tutukladıkları gibi) belirtmektedir. Asimilasyon yaklaşımları da, ülkede göçmenlere yönelik uygulanan asimilasyon politikalarının niteliklerine göre (kendi kültürüne yabancılaştırıcı veya göç edilen ülkenin suç üretme potansiyeli taşıyan kültürel veya olumsuzluk yaratıcı kurumsal yapılara eğilimli kılıcı bir asimilasyon modeli) göçmen gruplarının suça katılımlarının oluşabileceğini öngörmektedir. Özellikle belirtilen kuramlar içerisinde ithalat kuramı, bazı bireylerin başka ülkelere suç eylemini gerçekleştirmek için göç ettiklerini (suçu ithal etmek) ileri sürerek göç etmenin temelinde suç işleme amacının olduğunu belirtmiş olmaktadır.

Göç ve suç ilişkisini konu edinen araştırmalar her zaman göçün suç oranlarını arttırmadığını saptamışlardır. Göç- suç ilişkisi konusunda yapılan araştırmaların bulgulardan hareketle üç saptamada bulunmak mümkündür:

1. Göçün, suç oranlarını arttırdığını veya suça yol açıcı özelliği olduğunu ileri süren araştırmalar. Bu araştırmalara alt-kültür, sosyal örgütsüzlük, gerilim ve fırsat kuramları gibi kriminolojik teoriler öncülük etmektedir. Göç ve suç arasında, en azından belli bir düzeyde, pozitif bir ilişki öngören kriminolojik teoriler, göçmenlerin ekonomik açıdan dezavantajlı bir pozisyonda olmaları nedeniyle suç işlediklerini varsaymaktadır. Konuya ilişkin yapılmış araştırmalar,

suç üzerinde göçün nedensel etkisini kaçınılmaz ve zorunlu olduğunu doğrulamamaktadır. Göçün suç oranlarını arttırdığını veya belli yer ve zamanlarda belirli göçmen gruplar arasında tutuklanma ve mahkûmiyet oranını yüksek düzeyde saptayan kimi araştırmalar suç oranlarının yüksekliğini genelde aşağıdaki faktörler çerçevesinde açıklamaktadırlar:

- ✓ Göçmen gruplardaki genç erkek nüfusunun fazlalığı,
- ✓ Göçmenlerin eğitim ve iş becerilerinin düşüklüğünü,
- ✓ Göçmen ve yerleşik gruplar arasındaki kültür çatışmalarını,
- ✓ Göçmenlerin yerleştikleri bölgelerin sorunsallığa içkin niteliği (örgütsüz veya çöküntü bölge niteliğinde olması)
- ✓ Yeni yerleşim bölgelerinin olumsuz sosyo-ekonomik yapısı, istihdama ilişkin sorunların varlığı,
- ✓ Kültürleşmenin ve asimilasyonun olumsuz etkileri,

Göçün suç oranlarını artırıcı yönde etkili olduğunu varsayan araştırmalar özellikle ikinci ve sonraki nesiller ile bazı etnik göçmen gruplar arasındaki suçluluk ilişkisine daha çok dikkat çekmektedirler.

2. Göç ile suç arasında her hangi bir ilişki öngörmeyen ve bu ilişkinin zayıf olduğunu belirten araştırmalar. Bu araştırmaların temel varsayımı, göçün suça yol açıcı özelliğinin olmadığıdır. Bu grupta yer alan bazı araştırmalar bu iki değişken arasında her hangi bir ilişkiyi saptayamamış veya söz konusu ilişkinin son derece zayıf olduğu yönünde bulgular saptamamıştır.

3. Göçün suç oranlarını arttırmak yerine suç oranlarını azalttığını ileri süren araştırmalar. Kriminolojideki teorilerin çoğunluğu göçün, suç oranlarını artırabileceğini ileri sürmelerine rağmen, kent sosyolojisi orijinli birçok teori göçün suç üzerinde hiçbir etkisinin olmadığını, dahası total düzeyde suçu azaltabileceğini ileri sürmektedirler. Bu kapsamda yapılmış bazı araştırmalar, göçmenlerin yerli doğumlu olanlardan daha çok yasalara uygun davranış sergiledikleri yönünde saptamalarda bulunmuşlardır. Bu kapsamda bazı göçmen grupların yerleştikleri bölgelerde ekonomik yapıyı canlandırmaları nedeniyle suç oranlarında bazı azalmaların gerçekleştiği ileri sürülmüştür.

Hiç kuşkusuz, ABD başta olmak üzere bazı Avrupa ülkelerinde 1990'lı yılların başından bu yana azalan suç oranlarını, artan göç olgusuyla açıklanması son derece güçtür. Diğer bir ifade ile gelişmiş bazı ülkelerde belirli suç türlerinde azalmalar veya belli bir durgunluk niteliği sergilemesi doğru bir bilgi olmakla birlikte, suç oranlarındaki bu değişimin nedeni olarak artan göç olgusunu göstermek veya bu durumu göç ile ilintilendirmek gerçekçi değildir. Suç oranlarında meydana gelen azalmaların nedenlerini göç olgusunun dışında başka faktörlerle açıklamak gerekmektedir.

Sonuç olarak göçün, kaçınılmaz olarak suça yol açtığı ileri sürülemez. Araştırma bulgularından hareketle, göçün suç üzerindeki etkisinin kompleks olduğunu ve bu

ilişkinin bazı değişkenlere bağlı değişkenlik arz ettiğini söylemek mümkündür. Ayrıca bazı göçmen gruplarda kriminal yönelimin oluşmasında çok sayıda değişkenin etkili olduğu ve bu nedenle göç ve suç ilişkisi ele alındığında aşağıda belirtilen unsurların dikkate alınması gerekmektedir.

- ✓ Göç edenlerin profilleri,
- ✓ Göçmenlerin göç etmeden önce yaşadıkları sorunlar,
- ✓ Göçmenlerin sosyo-kültürel yapıları,
- ✓ Yerleştikleri toplumun kültürel değerlerine uyum süreçleri,
- ✓ Ekonomik ve iş piyasasındaki tecrübeleri/deneyimleri, istihdam piyasasına girişlerine ilişkin fırsatlar ve sınırlamalar
- ✓ Göçmenlerin beklentileri,
- ✓ Yerleşik topluluklarının göçmenlere karşı tutumları,
- ✓ Göçmenlerin göç ettikleri ülkelerde egemen olan yasalar konusundaki bilgi düzeyleri,
- ✓ Göç ettikleri yerleşim bölgesindeki ekonomik koşullar (yoksulluk, işsizlik vb.),
- ✓ Göç edilen bölgenin suçluluk yapısı,
- ✓ Göçmenlerin suçluluk düzeyleri,

KAYNAKLAR

- Adelman, R.M., & Tolnay, S.E. (2003). Occupational Status of Immigrants and African Americans at the Beginning and End of the Great Migration. *Sociological Perspectives*, 46, 179-206.
- Adelman, R., Reid, L. W., Markle, G., Weiss, S. & Jaret, C. (2017). Urban Crime Rates And The Changing Face Of Immigration: Evidence Across Four Decades, *Journal of Ethnicity in Criminal Justice*, 15 (1), 52
- Agnew, R. (1992). Foundation for A General Strain Theory Of Crime And Delinquency. *Criminology*, 30, 47-87.
- Alaniz, M.L., Cartmill, R.S., & Parker, R.N. (1998). Immigrants and Violence: The Importance Of Neighborhood Context. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 20, 155-174.
- Bankston III, C.L. (1998). Youth Gangs And The New Second Generation: A Review Essay. *Aggression and Violent Behavior*, 3, 35-45.
- Beck, R. (1996). *The Case Against Immigration*. New York: Norton and Company.
- Becker, G. (1968), Crime and Punishment: An Economic Approach, *Journal of Political Economy*, 76, 169-217.

- Bell, B., Fasani, F., & Machin, S. (2013), Crime and Immigration: Evidence From Large Immigrant Waves. *Review of Economics and Statistics*, 95, 1278-1290.
- Bell, B., & Machin, S. (2013). Immigrant Enclaves and Crime. *Journal of Regional Science*, 53, 118-141.
- Blau, J., & Blau, P. (1982). The Cost Of Inequality: Metropolitan Structure And Violent Crime. *American Sociological Review*, 47, 114-129.
- Bohm, R. M. (1997), *A Perimer on Crime And Delinquency*, USA: Wadsworth Pub.
- Bowling, B. & Phillips, C. (2002). *Racism, Crime and Justice*. Britain: Pearson Education.
- Bui, H. N. (2009), *Immigration And Crime, 21st Century Criminology: A Reference Handbook* (21st Century Reference) içinde, (Editör J. Mitchell Miller), SAGE Publications.
- Butcher, K. & Piehl, A. M. (1998). Recent Immigrants: Unexpected Implications for Crime and Incarceration. *Industrial and Labor Relations Review*, 51(4), 654–679.
- Butcher, K. & Piehl, A. M. (2007). Why are Immigrants' Incarceration Rates so Low? Evidence on Selective Immigration, Deterrence, and Deportation. *NBER Working Paper*, 13229.
- Chalfin, A. (2013). What is the Contribution of Mexican Immigration to U.S. Crime Rates? Evidence from Rainfall Shocks in Mexico. *American Law and Economics Review*, 16(1), 220–268.
- Clark, W. (1998). Mass Migration And Local Outcomes: Is International Migration To The United States Creating A New Urban Underclass?. *Urban Studies*, 35, 371–383.
- Cohen, A.K. (1955). *Delinquent Boys: The Culture of the Gang*. Glencoe: Free Press.
- DeJong, G.F., & Madamba, A.B. (2001). A Double Disadvantage? Minority Group, Immigrant Status, And Underemployment in The United States. *Social Science Quarterly*, 82, 117–130.
- Desroches, F. (2007). Research On Upper-Level Drug Traffickers: A Review. *Journal of Drug Issues*, 37(4), 827–844.
- Dodd, V. (2008). Migrant Crime Wave a Myth-Police Study. *The Guardian*, 2008, 16th April. Available at: <http://www.theguardian.com/politics/2008/apr/16/immigrationpolicy>.

- Doyle J., & Wright, S. (2012) Immigrant Crime Wave Warning: Foreign Nationals Were Accused Of A Quarter Of All Crimes In London, Daily Mail, 2012, 18th February. Available at: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2102895/Immigrant-crimewave-warning-Foreign-nationals-accused-QUARTER-crimes-London.html> [accessed 4th October 2015]
- Ehrlich, I. (1973). Participation in Illegitimate Activities: A Theoretical and Empirical Investigation, *Journal of Political Economy*, 81, 521: 565.
- Freeman, R. (1996). The Supply Of Youths To Crime. In: Pozo, S. (Ed.), Exploring the Underground Economy. *W.E. Upjohn Institute for Employment Research*, 81–102.
- Gould, D., Mustard, D. & Weinberg, B. (2002). Crime Rates and Local Labor Market Opportunities in the United States: 1979-1997. *Review of Economics and Statistics*, 84, 45-61.
- Hagan, J. & Palloni, A. (1999). Sociological Criminology and the Mythology of Hispanic Immigration and Crime. *Social Problems*, 46(4), 617-632.
- Jaitman, L., & Machin, S. (2013). *Crime and Immigration: New Evidence from England and Wales* (Discussion Paper 1238). Center for Economic Performance, London School of Economics. Retrieved from <http://cep.lse.ac.uk/pubs/download/dp1238.pdf>
- Jones, M. (2007). *Policy Paradox: Implications of U.S. Drug Control Policy for Jamaica*. In J. Freilich & G. Newman (Eds.), Crime and immigration (pp. 53–70). Burlington: Ashgate.
- Immigration Commission. (1911). *Report of the Immigration Commission (U.S. Congress, Senate, 61st Congress, S. Doc. 750, Vol. 36)*. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.
- Industrial Commission. (1901). *Special Report Of General Statistics Of Immigration And The Foreign-Born Population*. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.
- Kasinitz, P., Mollenkopf, J. H., Waters, M. C., & Holdaway, J. (2008). *Inheriting the City: The Children Of Immigrants Come Of Age*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Lee, M.T. Martinez, R., Jr., & Rosenfield, R. (2001). Does Immigrations Increase Homicide Rates? Negative Evidence From Three Border Cities, *The Sociological Quarterly*, 42, 559-580.
- Logan, J.R., Alba, R.D., & McNulty, T.L. (1994). Ethnic Economies in Metropolitan Regions: Miami And Beyond. *Social Forces* 72, 691-724.

- MacDonald, J., & Sampson, R. J. (2012). The World in A City: Immigration and America's Changing Social Fabric. *ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 641, 6-15.
- Martinez R., Jr. (2000). Immigration and Urban Violence: The Link Between Immigrant Latinos And Types of Homicide. *Social Science Quarterly*, 81, 363-374.
- Martinez, R., Jr. (2008). Immigration, Crime And Recidivism: Editorial Introduction. *Criminology and Public Policy*, 7(1), 53-58.
- Martinez, R. Jr., & Lee, M.T. (2000). Comparing the Context of Immigrant Homicides in Miami: Haitians, Jamaicans and Mariels. *International Migration Review*, 34, 794-812.
- Martinez, R., Jr. & Valenzuela, A. (2006). *Coming to America: Immigration, Ethnicity and Crime*. New York: New York University Press.
- Martinez, R., Jr., & Lee, M. T. (2000). On Immigration and Crime. In G. LaFree (ed.), *The Nature of Crime: Continuity and Change*, Criminal Justice 2000 (pp. 485-524). Washington, DC: National Institute of Justice.
- Martinez, R., Jr., & Stowell, J. (2012). Extending Immigration And Crime Studies: National Implications and Local Settings. *ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 641, 174-191.
- McCall, P.L., Land, K., Dollar, B. & Parker, K. F. (2013). The Age Structure - Crime Rate Relationship: Solving a Long-Standing Puzzle. *Journal of Quantitative Criminology*, 29, 167-190.
- Mears, D.P. (2001). The Immigration- Crime Nexus: Toward an Analytic Framework For Assessing and Guiding Theory, Research, and Policy. *Sociological Perspectives*, 44, 1-19.
- Merton, R. K. (1938,1968). Social Structure And Anomie. *American Sociological Review*, 3, 672-682.
- Messner, S. F., & Rosenfeld, R. (2000). *Crime and the American Dream*. Wadsworth, Belmont.
- National Commission on Law Observance and Enforcement*. (1931-1932). Report on Crime And The Foreign-Born. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.
- Park, R. E., & Burgess, E. W. (1924). *Introduction to the Science of Sociology*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Park, R. E., Burgess, E.W., & McKenzie, R.D. (1925). *The City*, Chicago, IL: University of Chicago Press.

- Peterson, R., Krivo, L., & Hagan, J. (2006). *The Many Colours Of Crime: Inequalities Of Race, Ethnicity And Crime in America*. New York: New York University Press.
- Piopiunik, M. & Ruhose, J. (2017). Immigration, Regional Conditions, and Crime: Evidence from an Allocation Policy in Germany. *European Economic Review*, 92, 258-282
- Rattner, A. (2007). Crime and Russian Immigration: Socialization or importation? The Israeli Case. In J. Freilich & G. Newman (Eds.), *Crime and immigration* (pp. 165–178). Burlington: Ashgate.
- Reid, L., Williams, H. E., Weiss, R. M., & Jaret, A. C. (2005). The Immigration–Crime Relationship: Evidence Across Us Metropolitan Areas, *Social Science Research* 34 (2005), 757-780.
- Rosenfeld, M., & Tienda, M. (1999). Mexican Immigration, Occupational Niches, And Labor-Market Competition: Evidence From Los Angeles, Chicago, and Atlanta, 1970–1990. In: Bean, F., Bell-Rose, S. (Eds.), *Immigration and Opportunity: Race, Ethnicity, and Employment in the United States*. (pp. 64-105) New York: Russell Sage.
- Rumbaut, R., & Ewing, W. (2007). *The Myth of Immigrant Criminality*. Retrieved from http://borderbattles.ssrc.org/Rumbaut_Ewing/index.html.
- Sampson, R. (2006). Open Doors Don't Invite Criminals: Is Increased Immigration Behind The Drop in Crime?. *The New York Times* (March 11), A27.
- Sampson, R. J. (2008). Rethinking Crime And Immigration. *Contexts*, 7, 28-33.
- Sellin, T. (1938). *Culture and Conflict*. New York: Social Science Research Council,
- Shaw, C. R. & McKay, H.D. (1942). *Juvenile Delinquency and Urban Areas*, Chicago, IL, US: University of Chicago Press.
- Shaw, C.R., Zorbaugh, F.M., McKay, H.,D., & Cottrell, L.S. (1929). *Delinquency Areas*, Chicago IL: university of ChicagoPress
- Siegel, D., & Bovenkerk, F. (2007). Crime and Manipulation Of Identity Among Russian-Speaking Immigrants in The Netherlands. In J. Freilich & G. Newman (Eds.), *Crime and Immigration* (pp. 251–272). Burlington: Ashgate.
- Stansfield, R. (2016). Reevaluating the Effect of Recent Immigration on Crime: Estimating the Impact of Change in Discrete Migration Flows to the United Kingdom Following EU Accession, *Crime & Delinquency*, 62 (2), 1426-1447

- Stowell, J.I., & Martinez, J.R. (2007). Displaced, Dispossessed, or Lawless? Examining the Link Between Ethnicity, Immigration, and Violence, *Aggression and Violent Behavior*, 12 (5), 564-581
- Thomas, P. M. (2011). Theoretical Articulation on Immigration and Crime, *Homicide Studies*, 15, 382 SAGE Pub., İnt. erişim: <http://hsx.sagepub.com/content/15/4/382>
- Tonry, M.H. (ed.), (1997). *Ethnicity, Crime, and Immigration: Comprative and Cross-Natioanl Perspectives*. Chicago, IL: Chicago University Press.
- Vito, G. F & Holmes, R.M. (1994). *Criminology, Theory, Research And Policy*, Belmont/ California: International Thomson Pub.
- Waldinger, R., (1993). The Ethnic Enclave Debate Revisited. *International Journal of Urban and Regional Research*,17, 444–452.
- Waldinger, R., (1996). *Still the Promised City? African-Americans and New Immigrants in Postindustrial New York*. Harvard University Press, Cambridge.780 L.W. Reid et al./*Social Science Research* 34 (2005), 757-780
- Waldinger, R., (1997). Black/Immigrant Competition Re-Assessed: New Evidence From Los Angeles. *Sociological Perspectives*, 40, 365-386.
- Wilson, W.J., (1987). *The Truly Disadvantaged: The Inner City, the Underclass, and Public Policy*. Chicago: University of Chicago Press,
- Wilson, W.J., (1996). *When Work Disappears: The World of the New Urban Poor*. New York: Knopf.
- Wolfgang, M. E., & Ferracuti, F., (1967). *The Subculture of Violence*. London: Tavistock.
- Wortley, Scot (2009). Introduction. The Immigration-Crime Connection: Competing Theoretical Perspectives, *Int. Migration & Integration*, 10, 349-358.
- Yeager, M. (1996). *Immigrants and Criminality: A Meta Survey*. Ottawa: The Metropolis Project.
- Zhou, M. (1992). *Chinatown: The Socioeconomic Potential of an Urban Enclave*. Philadelphia: Temple University Press.
- Zhou, M. (2001). Contemporary Immigration and the Dynamics of Race and Ethnicity. In: Smelser, N., Wilson, W., Mitchell, F. (Eds.), *America Becoming: Racial Trends and Their Consequences*. (pp. 200-242)Washington: National Academy Press.